

ΑΣΚΗΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΣΗΣ

I

Η ΚΑΘΑΡΣΗ ΤΟΥ ΝΟΥ

1. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἓνα πάθος γιά τήν ἐγκοσμιοτητα πού τούς ὀδηγεῖ σέ αὐταπάτες καί δεινά. Ὑπάρχουν πέντε τρόποι γιά νά ἀπελευθερωθουν ἀπό τά δεσμά αὐτοῦ τοῦ πάθους.

Πρῶτον πρέπει νά ἔχουν σωστή γνώμη γιά τά πράγματα, γνώμη βασισμένη σέ προσεκτική παρατήρηση. Πρέπει μετά νά καταλαβαίνουν σωστά τά αἷτια ὅπως ἐπίσης τούς ἀντίκτυπους αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἄφοῦ ἡ δυστυχία ὀφείλεται στίς ἐπιθυμίες καί τίς προσκολλήσεις τοῦ νοῦ ἀφοῦ ἀκόμα ἡ ἐπιθυμία καί ἡ προσκόλληση σχετίζονται μέ τίς ἐσφαλμένες προσλήψεις ἐνός ὄντος ὑποστασιοποιημένου καί παραγνωρίζουν τή σημασία τοῦ νόμου αἰτίου-αἰτιατοῦ, μπορεῖ νά ὑπάρξει γαλήνευση τοῦ πνεύματος μόνο, ὅταν ὁ νοῦς ἀπαγκιστρώνεται ἀπό αὐτό τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιοτητα.

Δεύτερον, οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά ἀπελευθερωθοῦν ἀπό αὐτές τίς λαθεμένες προσλήψεις καί τό συνακόλουθο πάθος γιά τήν ἐγκοσμιοτητα μόνο μέ τόν προσεκτικό καί ὑπομονετικό ἔλεγχο τοῦ νοῦ. Μέ ἓνα τέτοιο ἀποτελεσματικό ἔλεγχο μποροῦν νά ἀποφύγουν τίς ἐπιθυμίες πού ἔχουν ὡς ἀρετηρία τούς ἐρεθισμούς τῶν

ματιῶν, τῶν ἀρτιῶν, τῆς μύτης, τῆς γλώσσας, τοῦ δέρματος καί τῶν συνακόλουθων πνευματικῶν διεργασιῶν, κόβωντας μέ τόν τρόπο αὐτό στή ρίζα του ὄλο τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμίότητα.

Τρίτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἔχουν σωστή γνώμη γιά τή χρήση τῶν πραγμάτων. Π.χ. τά εἶδη διατροφῆς καί ρουχισμοῦ δέν θά πρέπει νά σχετίζονται μέ τίς ἀνάσεις ἢ τήν εὐχαρίστηση, ἀλλά μόνο μέ τίς ἀνάγκες τοῦ σώματος. Ὁ ρουχισμός εἶναι ἀπαραίτητος γιά νά προστατεύει τό σῶμα ἀπό ὑπερβολική ζέστη ἢ κρύο καί γιά λόγους αἰδοῦς. Ἡ τροφή εἶναι ἀπαραίτητη γιά τή συντήρηση τοῦ σώματος, ἐνῶ παράλληλα ἀποτελεῖ ἄσκηση Φώτισης καί Βουδδικότητας. Τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιοτητα δέν μπορεῖ νά ξεπηδήσει ἀπό ἕνα τρόπο σκέψης σωστό.

Τέταρτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά διδαχθοῦν τήν ὑπομονή. Πρέπει νά μάθουν νά ὑπομένουν τίς δυσκολίες πού προέρχονται ἀπό τή ζέστη καί τό κρύο τήν πείνα καί τή δίψα. Πρέπει ἀκόμη νά μάθουν νά εἶναι ὑπομονετικοί ὅταν οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκμεταλλεύονται καί τοὺς κοροιδεῦν. Ἡ ἐξάσκηση τῆς ὑπομονῆς σβήνει τή φωτιά τοῦ πάθους γιά τήν ἐγκοσμιοτητα καίγοντας αὐτή τούτη τήν οὐσία του.

Πέμπτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά μάθουν νά διακρίνουν καί νά ἀποφεύγουν κάθε εἶδους κίνδυνο. Ὅπως ὁ φρόνιμος δέν πλησιάζει ἄγρια ἄλογα ἢ λυσσασμένα σκυλιά, ἔτσι δέν κάνει καί φιλίες μέ ἀνθρώπους κακούς ἢ συχνάξει σέ μέρη πού οἱ φρόνιμοι ἀποφεύγουν. Ἄν ἀσκηθεῖ κανεὶς στή συγκράτηση καί τή σωφροσύνη,

ἽΟ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

οἱ φωτιές τῆς ἐγκοσμιοτήτας πού κατακαίουν τό σῶμα θά σβήσουν προοδευτικά.

2. Ὑπάρχουν πέντε ὁμάδες ἐπιθυμιῶν στόν κόσμο. Ἐπιθυμίες προερχόμενες ἀπό τίς μορφές πού συλλαμβάνουν τά μάτια· ἀπό τούς ἤχους πού συλλαμβάνουν τά ἄρτια· ἀπό τίς μυρωδιές πού ὀσφραίνεται ἡ μύτη· ἀπό τίς γεύσεις πού εἶναι εὐχάριστες στή γλῶσσα καί ἀπό τά ἀντικείμενα πού εἶναι εὐχάριστα στήν αἴσθησι τῆς ἀφῆς. Ἀπό αὐτές τίς πέντε εἰσόδους στήν ἐπιθυμία προέρχεται ἡ ροπή τοῦ σώματος πρὸς τίς ἀνέσεις.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, ἐπηρεασμένοι ἀπό τή ροπή τοῦ σώματος πρὸς τίς ἀνέσεις, δέν προσέχουν τά κακά πού τίς ἀκολουθοῦν καί πιάνονται σέ μιά διαβολική παγίδα, ὅπως τό ἐλάφι πού πιάνεται στήν παγίδα τοῦ κυνηγοῦ. Πραγματικά αὐτές οἱ πέντε πόρτες τῶν ἐπιθυμιῶν, προῖόν τῶν αἰσθήσεων, συνιστοῦν τίς πῖο ἐπικίνδυνες παγίδες. Ὅταν πιασθοῦν οἱ ἄνθρωποι σ'αὐτές, μπλέκονται μέ τά ἐγκόσμια πάθη καί ὑποφέρουν. Πρέπει γι'αὐτό νά μάθουν τόν τρόπο νά ἀποφεύγουν αὐτές τίς παγίδες.

3. Δέν ὑπάρχει πάντως ἓνας μόνο τρόπος νά τό κάνουν αὐτό. Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι πιάνομε ἓνα φίδι, ἓναν κροκόδειλο, ἓνα πουλί, ἓνα σκύλο, μίαν ἀλεπού κι'ἓναν πίθηκο — ἔξι ὄντα τελείως διαφορετικά — ὅτι τά δένουμε ὅλα μαζί μέ ἓνα σχοινί καί ὅτι τά ἀφήνομε μετά νά φύγουν. Τό καθένα θά προσπαθήσει τότε νά γυρίσει σέ τόπο οἰκεῖο: τό φίδι θά ψάξει γιά προστασία στό χορτάρι, ὁ

κροκόδειλος θά ἀποζητήσῃ τό νερό, τό πουλί θά θελήσει νά πετάξῃ, ὁ σκύλος θά μυρισθεῖ κάποιου χωριώ, ἡ ἀλεπού θά ψάξῃ γιά μακρινούς θάμνους καί ὁ πίθηκος γιά τά δέντρα κάποιου δάσους. Στήν προσπάθεια νά τραβήξῃ τό κάθε ζῶο τό δρόμο του θά γίνῃ μιά πάλη. Ἀλλά δεμένα καθῶς θά εἶναι μέ τό σχοινί, τό ἰσχυρότερο κάποια στιγμή θά τραβήξῃ τά ὑπόλοιπα.

Ὅπως τά ζῶα τῆς παραβολῆς, ὁ ἄνθρωπος μπαίνει σέ πειρασμό μέ πολλούς τρόπους ἀπό τίς ἐπιθυμίες τῶν ἑξι αἰσθήσεων, δηλαδή τῶν ματιῶν, τῶν ἀφριῶν, τῆς μύτης, τῆς γλώσσας, τῆς ἀφῆς καί τοῦ νοῦ, ἀλλά ποδηγετεῖται ἀπό τήν ἐπικρατέστερη ἐξ αὐτῶν.

Ἄν τά ἑξί πλάσματα δεθοῦν σέ ἓνα στύλο, θά προσπαθήσουν γιά λίγο νά ἀπελευθερωθοῦν. Κάποια στιγμή ὅμως θά κουρασθοῦν καί θά ξαπλώσουν ἐξαντλημένα πλάϊ στό στύλο. Ἀκριβῶς ἔτσι, ἂν οἱ ἄνθρωποι ἀσκήσουν κι' ἐλέγξουν τό νοῦ, δέν θά ἀνακύπτουν πιά προβλήματα γιά αὐτούς ἀπό τίς ὑπόλοιπες πέντε αἰσθήσεις. Ὅταν ὁ νοῦς ἐλέγχεται οἱ ἄνθρωποι εἶναι εὐτυχισμένοι καί στό παρόν καί στό μέλλον.

4. Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τίς ἐγωϊστικές τους ἀνέσεις, ὅπως ἀγαποῦν τή φήμη καί τόν ἔπαινο. Ἀλλά ἡ φήμη καί ὁ ἔπαινος εἶναι σάν τό λιβάνι πού καίγεται καί γρήγορα ἐξαντλεῖται. Ὅποιοι κυνηγοῦν τιμές καί δημοσία ἀναγνώριση, τό δρόμο τῆς ἀλήθειας ἐγκαταλείποντας, διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο καί μετανοιῶνουν σύντομα.

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

Ὅποιος κυνηγάει δόξα, πλοῦτο καί ἐρωτικές περιπέτειες εἶναι σάν ἓνα παιδί πού γλύφει μέλι ἀπό τήν κόψη ἐνός μαχαιριοῦ. Γεύεται μέν τή γλύκα τοῦ μελιοῦ, διατρέχει ὅμως τόν κίνδυνο νά κόψει τή γλώσσα του. Εἶναι σάν κάποιος πού κρατάει ἓνα δαυλό ἐνάντια στό δυνατό ἄνεμο. Ἡ φλόγα θά τοῦ κάψει σίγουρα τά χέρια καί τό πρόσωπο.

Κανείς δέν πρέπει νά ἐμπιστεῦται τό γεμάτο λαίμαργία, θυμό καί λαγνεῖα νοῦ του. Κανείς δέν πρέπει νά ἀφήνει τό νοῦ του νά πλανιέται ἐλεύθερα. Ὁφείλει ἀντίθετα νά τόν κρατάει κάτω ἀπό αὐστηρό ἔγεγχο.

5. Τό νά πετυχαίνεις τέλειω ἔλεγχο τοῦ νοῦ εἶναι πρᾶγμα δύσκολο. Αὐτοί πού ἀποζητοῦν τή Φώτιση, πρέπει πρῶτα νά ἀποφύγουν τίς ἐπιθυμίες. Ἡ ἐπιθυμία εἶναι μιά μαινώμενη φωτιά, καί ὅποιος ἀποζητᾷ τή Φώτιση πρέπει νά τήν ἀποφεύγει, ὅπως ἐκεῖνος πού κουβαλάει φορτίο σανοῦ, πρέπει νά ἀποφεύγει τούς σπινθῆρες.

Θά ἦταν ὅμως ἀνόητο νά βγάλει κάποιος τά μάτια του γιά νά σκοτώσει τόν πειρασμό πού ἀναβλύζει ἀπό τή θέαση τῶν ὁμορφῶν μορφῶν. Ὅταν τό πνεῦμα κυριαρχεῖ οἱ ἐπιθυμίες ἐξαφανίζονται. Αὕτῃ εἶναι ἡ λύση.

Εἶναι δύσκολο νά ἀκολουθήσει κανένας τό δρόμο πρὸς τή Φώτιση. Ὅμως αὐτό παρουσιάζεται ἀκόμα πῶ δύσκολο ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν τό κατάλληλο πνεῦμα πού ἀπαιτεῖται γιά νά ἀναζητήσουν ἓνα δρόμο τέτοιο. Χωρίς τή Φώτιση, θά ὑπάρχει ἀτέλειωτη δυστυχία σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ὅταν κάποιος ἀναζητᾷ τό δρόμο πρὸς τή Φώτιση,

εἶναι σάν ἓνα βῶδι πού κουβαλάει βαρὺ φορτίο μέσα σέ ἀγρό γεμάτο λάσπη. Ἄν τό βῶδι προσπαθήσει νά κάνει τή δουλειά του ὅσο καλύτερα μπορεῖ χωρίς νά δίνει σημασία σ'ἄλλα πράγματα δέν αποκλείεται στό τέλος νά περάσει τόν ἀγρό καί νά ξεκουρασθεῖ. Ἔτσι ἀκριβῶς, ἄν ὁ νοῦς τεθεῖ ὑπό ἔλεγχο καί κρατηθεῖ στό διάβα του ἢ λάσπη τῆς πλεονεξίας γιά νά τόν ἐμποδίσει νά προχωρήσει. Τότε ὅλη ἡ δυστυχία θά ἐξαφανισθεῖ.

6. Ὅσοι ἀναζητοῦν τό μονοπάτι πρὸς τή Φώτιση, πρέπει νά ἀποβάλουν πρῶτα κάθε ἐγωϊστική περηφάνεια καί νά προσπαθήσουν ταπεινά νά δεχθοῦν τό φῶς τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα. Ὅλοι οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου καί ὄλο τό χρυσάφι, τό ἀσήμι καί οἱ τιμές, δέν μποροῦν νά συγκριθοῦν μέ αὐτήν τή σοφία καί ἀρετή.

Γιά νά ἔχει κανένας καλή ὑγεία, γιά νά ἐξασφαλίσει ἀληθινή εὐτυχία μέσα στήν οἰκογένεια, γιά νά φέρει τήν εἰρήνη σέ ὄλους, πρέπει πρῶτα νά χαλαρωγήσει καί νά ἐλέγξει τό νοῦ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἐλέγξει τό νοῦ, μπορεῖ νά βρεῖ τό δρόμο πρὸς τή Φώτιση, ἔτσι πού ὅλη ἡ σοφία καί ἡ ἀρετή νά ἐπικαθήσουν ἀπό μόνες των στό πνεῦμα του.

Ὅπως οἱ θησαυροὶ ξεθάβονται ἀπό τή γῆ ἔτσι ἡ ἀρετή ξεπροβάλλει μέσα ἀπό τίς καλές πράξεις καί ἡ σοφία μέσα ἀπό ἓνα πνεῦμα καθάριο καί γαλήνιο. Τοῦτο εἶναι ἐξαιρετικά σημαντικό, ἐπειδή γιά νά πορευθεῖ κανεὶς μέ ἀσφάλεια μέσα στό λαβύρινθο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, χρειάζεται τό φῶς τῆς σοφίας καί τήν καθοδήγηση τῆς ἀρετῆς.

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα, πού ἐξηγεῖ στους ἀνθρώπους πῶς νά ἐξαφανίσουν τήν πλεονεξία, τό θυμό καί τή λαγνεία εἶναι μιὰ διδασκαλία καλή, καί αὐτοί πού τήν ἀκολουθοῦν βρίσκουν τήν εὐτυχία μιᾶς καλῆς ζωῆς.

7. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τήν τάση νά κινῶνται σύμφωνα μέ τίς σκέψεις τους. "Ἄν σκέπτονται τήν πλεονεξία γίνονται περισσότερο πλεονέκτες. "Ἄν σκέπτονται ὀργισμένοι, θυμῶνουν περισσότερο. "Ἄν κάνουν ἀνόητες σκέψεις τά πόδια τους κινῶνται πρὸς αὐτήν τήν κατεύθυνση.

Τήν ἐποχή τῆς συγκομιδῆς οἱ κτηνοτρόφοι κρατοῦν τά κοπάδια περιορισμένα, γιά νά μή ξεφύγουν ἀπό τοὺς φράκτες καί μποῦν στά χωράφια δίνοντας ἔτσι ἀφορμή στους γεωργούς, εἴτε γιά νά παραπονεθοῦν εἴτε γιά νά τά σκοτώσουν. "Ἐτσι καί οἱ ἄνθρωποι: Πρέπει νά προστατεύουν τό νοῦ τους ἀπό τή διαφθορά καί τήν κακοτυχία. Πρέπει νά πνίγουν τίς σκέψεις πού ὑποκινῶν τήν πλεονεξία, τό θυμό ἢ τή λαγνεία καί νά ἐνθαρρύνουν ἐκεῖνες πού ὑποκινῶν τήν ἀγάπη καί τή μεγαλοψυχία.

"Ὅταν ἔρχεται ἡ ἀνοιξη καί οἱ βοσκότοποι ἔχουν πλεόνεσμα ἀπό πράσινο χορτάρι, οἱ κτηνοτρόφοι ὀδηγοῦν τά κοπάδια τους ἐκεῖ. Ἄλλά ἀκόμα καί τότε τά παρακολουθοῦν προσεκτικά. "Ἐτσι εἶναι καί μέ τό νοῦ: ἀκόμα καί κάτω ἀπό τίς καλύτερες συνθῆκες πρέπει νά τελεῖ ὑπό στενή παρακολούθηση.

8. Κάποτε ὁ Βούδδας Σακναμούνι ἔμεινε στήν πόλη

Καουσάμπι. Ἐκεῖ ζοῦσε κάποιος πού τόν ἀντιπαθοῦσε καί πού πλήρωσε μερικούς συκοφάντες νά κυκλοφορῆσουν διάφορες ψεύτικες ἱστορίες γι'αὐτόν. Κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθῆκες ἦταν δύσκολο γιά τούς μαθητές τοῦ Βούδδα νά βροῦν ἀρκετό φαγητό ὅταν ἔβγαυαν στούς δρόμους γιά ζητιανιά.

Ὁ Ἀνάντα εἶπε τότε στόν Σακυαμούνι: "Καλύτερα νά μὴ μείνομε σέ μιὰ πόλη τέτοια. Ὑπάρχουν ἄλλες καλύτερες. Εἶναι προτιμότερο νά φύγομε ἀπό δῶ".

Ὁ Εὐλογημένος τότε ἀπάντησε: "Καί ἂν ἡ ἐπομένη πόλη εἶναι ἐπίσης σάν αὐτήν, τότε ποῦ θά πᾶμε; "Τότε θά πᾶμε σέ μιάν ἄλλη".

Μά ὁ Εὐλογημένος εἶπε πάλι: "'Ὅχι Ἀνάντα, δέν ὑπάρχει τέλος μ'αὐτόν τόν τρόπο. Καλύτερα νά μείνομε ἐδῶ καί νά ὑπομείνομε καρτερικά τήν κακομεταχείριση μέχρις ὅτου σταματήσῃ. Κί'ὅταν σταματήσῃ, τότε νά πᾶμε σ'ἄλλη πόλη.

"Ὑπάρχει κέρδος καί χασούρα, συκοφαντία καί τιμή, ἔπαινος κί ἐκμετάλλευση, πόνος καί εὐχαρίστηση. Ἡ Βουδδικότητα δέν ἐπηρεάζεται ἀπό τέτοια πράγματα ἐξωτερικά. Θά ἐξαφανισθοῦν ὅσο γρήγορα ἐμφανίσθηκαν.

II

Ο ΣΩΣΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

1. Ὅσοι ἀναζητοῦν τόν δρόμο τῆς Φώτισης, πρέπει πάντα νά θυμοῦνται τή χρησιμότητα τοῦ νά διατηροῦν

συνέχεια σῶμα, λόγο καί νοῦ καθαρά. Γιά νά παραμένει τό σῶμα καθαρό δέν πρέπει νά σκοτώνει κανείς, νά κλέβει ἢ νά μοιχεύεται. Γιά νά παραμένει ὁ λόγος καθαρός, δέν πρέπει νά λείει ψέμματα, νά βρίζει, νά ἐξαπατᾷ ἢ νά παραδίδεται σέ συζητήσεις εὐτελεῖς. Γιά νά παραμένει ὁ νοῦς καθαρός πρέπει κανείς νά ἀποβάλλει πλεονεξία, θυμό καί λαθεμένη κρίση.

Ἄν ὁ νοῦς σπιλωθεῖ οἱ πράξεις πού θά ἐπακολουθήσουν θά εἶναι σπιλωμένες. Ἄν οἱ σκέψεις εἶναι σπιλωμένες, θά προκύψει δυστυχία. Εἶναι λοιπόν πολύ θεμελιώδες νά μένουν καθαρά νοῦς καί σῶμα.

2. Ζοῦσε κάποτε μιά πλούσια χήρα, φημισμένη γιά τήν καλωσύνη, τήν ταπεινοφροσύνη καί τήν εὐγένεια της. Εἶχε μιάν ὑπηρετρία σοφῆ καί ἐπιμελῆ.

Κάποια μέρα ἡ ὑπηρετρία σκέφθηκε: " Ἡ κυρία μου ἔχει πολύ καλή φήμη. Ἀναρωτιέμαι ὅμως ἂν εἶναι καλή ἀπό τή φύση της ἢ καλή ἐξ αἰτίας τοῦ περιβάλλοντός της. Θά προσπαθῶ νά ἀνακαλύψω τήν ἀλήθεια."

Τό ἐπόμενο πρωῖ ἡ ὑπηρετρία δέν παρουσιάθηκε στήν κυρία της πρὶν ἀπό τό μεσημέρι. Ἡ κυρία ἦταν θυμωμένη καί τῆς ἔκανε παρατήρηση, χάνοντας τήν ὑπομονή της. Ἡ ὑπηρετρία ἀπήντησε:

" Ἀκόμα κι' ἂν εἶμαι τεμπέλα γιά μιά-δύο μέρες, δέν πρέπει νά χάνετε τήν ὑπομονή σας". Τότε ἡ κυρία θύμωσε ἀκόμα περισσότερο.

Τήν ἐπόμενη μέρα ἡ ὑπηρετρία ἄργησε πάλι νά ξυπνήσει. Αὐτό ἐξόργισε πολύ τήν κυρία πού τή χτύπησε

μέ μία βέργα. Τό ἐπεισόδιω κυκλοφόρησε γρήγορα καί ἡ πλούσια χήρα ἔχασε τήν καλή της φήμη.

3. Πολλοί ἄνθρωποι εἶναι σάν αὐτήν τή γυναίκα. Ὅσο τό περιβάλλον ἐμφανίζεται ἱκανοποιητικό μοιάζουν καλοί, ταπεινοί καί ἤσυχτοι. Ἀλλά ὅταν οἱ περιβαλλοντικές συνθήκες ἀλλάζουν, ἀλλάζουν καί αὐτοί.

Ὅταν τό ἄτομο διατηρεῖ τό νοῦ ἀγνό καί γαλήνιο, ἐξακολουθώντας νά φέρεται μέ καλωσύνη ὅταν λόγια δυσάρεστα φθάνουν στό ἀφτιά του, ὅταν οἱ ἄλλοι δείχνουν κακές προθέσεις ἀπέναντί του ἢ ὅταν δέν ἔχει πιά φαῖ, ρούχα καί σπίτι, τότε μόνο μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ καλός.

Ἔτσι λοιπόν, αὐτοί πού κάνουν καλές πράξεις καί διατηροῦν πνεῦμα γαλήνιο μόνο ὅσο τό περιβάλλον ἐμφανίζεται ἱκανοποιητικό, δέν εἶναι στήν πραγματικότητα καλοί. Μόνο ὅσοι ἔχουν δεχθεῖ τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα καί ἔχουν ἀσκήσει τό νοῦ καί τό σῶμα τους σύμφωνα μ'αὐτές μποροῦν νά θεωρηθοῦν πραγματικά καλοί, ταπεινοί καί γαλήνιοι.

4. Ὅσο για τήν καταλληλότητα τῶν λόγων πού μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν, ὑπάρχουν πέντε ζευγάρια ἀντιθέτων: λόγοι κατάλληλοι γιά τήν προκειμένη περίσταση καί λόγοι ἀκατάλληλοι· λόγοι πού ταιριάζουν στό γεγονός καί λόγοι πού δέν ταιριάζουν· λόγοι εὐχάριστοι καί λόγοι χυδαῖοι· λόγοι εὐεργετικοί καί λόγοι βλαβεροί. Τέλος λόγοι παραμυθίας καί λόγοι μίσους.

Οἱ λέξεις πού χρησιμοποιοῦμε πρέπει νά διαλέγονται προσεκτικά γιατί θά τίς ἀκούσουν ἄνθρωποι καί μπορεῖ

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

νά ἐπηρεασθοῦν θετικά ἢ ἀρνητικά. Ἄν ὁ νοῦς μας εἶναι γεμᾶτος συμπάθεια καί κατανόηση θά ἀντισταθοῦμε στίς ἄσχημες λέξεις πού θά ἀκούσαμε. Δέν θά ἐπιτρέψομε δέ σκληροί λόγοι νά ξεφύγουν ἀπό τά χεῖλια μας, γιατί αὐτοί θά ξυπνήσουν συναισθήματα θυμοῦ καί μίσους. Οἱ κουβέντες μας θά εἶναι λόγοι σοφίας καί παραμυθίας.

Ἄς σκεφθοῦμε κάποιον πού θέλει νά βγάλει ὄλο τό χῶμα ἀπό ἕναν κῆπο. Χρησιμοποιεῖ τσάπα καί φαράσι καί δουλεύει μέ ἐπιμονή, σκορπίζοντας τό χῶμα τριγύρω. Ὅμως αὐτό πού προσπαθεῖ νά κάνει εἶναι ἀκατόρθωτο. Ἔτσι καί ἐμεῖς δέν μπορούμε νά ἐλπίζομε ὅτι θά ἐξαφανίσομε ὅλες τίς λέξεις. Πρέπει ὅμως νά ἀσκήσομε τό νοῦ καί νά τόν γεμίσομε συμπόνια, ἔτσι ὥστε νά παραμένει ἀτάραχος ἀπέναντι σ' ὅλους τούς λόγους πού τυχόν θά ἀκούσει.

Μπορεῖ κανεῖς νά δοκιμάσει νά ζωγραφίσει μέ νερομπογιές πάνω στό γαλάζιο οὐρανό; Εἶναι ἀδύνατο. Εἶναι ἐπίσης ἀδύνατο νά ξεράνει ἕνα μεγάλο ποτάμι μέ τή ζέστη ἀχυρένιου δαυλοῦ, ἢ νά προξενήσει ἕνα τρίξιμο τρίβοντας μαζί δυό κομμάτια καλοκατεργασμένου δέρματος. Ὅπως σ' αὐτά τά παραδείγματα οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους μέ τούς πῶ πρόσφορους γι' αὐτούς τρόπους ὥστε νά μήν ἐνοχλοῦνται ἀπό τούς ὀποιουσδήποτε λόγους πού θ' ἀκούγαν.

Πρέπει νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους καί νά τόν διατηροῦν εὐρύ σάν τή Γῆ, ἀπεριώριστο σάν τόν οὐρανό, βαθύ σάν τό μεγάλο ποτάμι καί μαλακό σάν τό τέλεια ἐπεξεργασμένο δέρμα.

Ἄν ὁ ἐχθρὸς τοῦ σέ πιάσει καί σέ βασανίσει καί νιώσεις ἀντιπάθεια γι'αὐτόν, δέν ἀκολουθεῖς τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα. Κάτω ἀπό ὅλες τίς συνθήκες πρέπει νά μάθεις νά σκέπτεσαι: "Τό πνεῦμα μου εἶναι ἀκλόνητο. Λόγοι μίσους ἢ θυμοῦ δέν θά ξεφύγουν ἀπό τά χεῖλη μου. Θά περιβάλλω τόν ἐχθρό μου μέ σκέψεις συμπάθειας καί οἴκτου πού ξεπηδοῦν ἀπό ἓνα πνεῦμα συμπόνιας γιά ὅλα τά νοήμονα ὄντα.

5. Ὑπάρχει ἓνας μῦθος γιά κάποιον ὁ ὁποῖος βρῆκε μιά μυρμηγκοφωλιά πού ἔκαιγε τή μέρα καί κάπνιζε τή νύχτα. Πῆγε σέ ἓνα σοφό καί ρώτησε τί νά κάνει. Αὐτός τοῦ εἶπε νά σκάψει τή μυρμηγκοφωλιά μέ ἓνα σπαθί. Ἔτσι κι'έκανε. Βρῆκε τότε διαδοχικά ἓνα φράκτη, μερικές φουσκάλες νεροῦ, μιά τσουγκράνα, ἓνα κουτί, μιά χελώνα, ἓνα χασαπομάχαιρο, ἓνα κομμάτι κρέας καί τελικά ἓνα δράκο! Ὁ ἄνθρωπος ἀνέφερε στό σοφό τί εἶχε βρεῖ καί ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε τή σημασία τους λέγοντας: "Πέταξέ τα ὅλα τώρα ἐκτός ἀπό τό δράκο. Αὐτόν ἄφησέ τον ἡσυχά — καί μὴ τόν ἐνοχλεῖς".

Σ'αὐτόν τό μῦθο ἡ "μυρμηγκοφωλιά" συμβολίζει τό ἀνθρώπινο σῶμα. "Πού ἔκαιγε τό πρωῖ" συμβολίζει τό γεγονός ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας οἱ ἄνθρωποι ὑλοποιοῦν τίς σκέψεις τῆς προηγούμενης νύκτας. "Κάπνιζε τή νύχτα" σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι κατά τή διάρκεια τῆς νύκτας θυμοῦνται ἱκανοποιημένοι ἢ μετανοημένοι τά ὅσα ἔκαναν τήν προηγούμενη μέρα.

Στόν ἴδιο μῦθο "κάποιος" σημαίνει ἐκεῖνον πού

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

ἀποζητᾶ τῇ Φώτιση. "Σοφός" σημαίνει Βούδδας. "Ἐνα σπαθί" σημαίνει καθαρή σοφία. "Νά σκάψεις" σημαίνει τήν προσπάθεια πού πρέπει νά κάνομε προκειμένου νά φθάσομε μέχρι τῇ Φώτιση.

Παρακάτω στό μύθο "πύλη" αντιπροσωπεύει τήν ἄγνοια. Οἱ "Φουσκάλες νεροῦ" εἶναι οἱ στιγμές δυστυχίας καί θυμοῦ. "Τσουγράνα" σημαίνει διστακτικότητα καί ἀμηχανία. "Κουτί" συμβολίζει τά ἀπόθέματα πλεονεξίας, θυμοῦ, τεμπελιᾶς, ἀστάθειας, μεταμέλειας καί αὐταπάτης, "Χελώνα" σημαίνει σῶμα καί νοῦς, "Χασοπομάχαιρο" δηλώνει τό σύμπλεγμα τῶν πέντε ἐπιθυμιῶν, πού ἔχουν τή ρίζα τους στίς αἰσθήσεις. Καί "ἓνα κομμάτι κρέας" δηλώνει τό κυνήγι τῶν ἱκανοποιήσεων. Αὐτά τά πράγματα εἶναι ὅλα βλαβερά γιά τόν ἄνθρωπο καί ἔτσι ὁ Βούδδας εἶπε: "Πέταξέ τα ὅλα".

Ἀκόμα παρακάτω "ὁ δράκος" συμβολίζει ἓνα πνεῦμα πού ἔχει ἐξαλείψει ὅλα τά ἐγκόσμια πάθη. Ἄν ὁ ἄνθρωπος σκαλίσει μέσα στά πράγματα πού τόν τριγυρίζουν μέ τό σπαθί τῆς σοφίας, στό τέλος θά ἀνακαλύψει αὐτόν τό δράκο. "Τό δράκο ἄφησέ τον ἡσυχό καί μήν τόν ἐνοχλεῖς", σημαίνει ὅτι πρέπει νά ἀναζητᾶ κανεῖς καί νά ξεθάβει ἀπό μέσα του ἓνα πνεῦμα ἀπαλλαγμένο ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν.

6. Ὁ Πιντόλα, ἓνας μαθητής τοῦ Βούδδα, ὅταν πέτυχε τῇ Φώτιση, ξαναγύρισε στή γενέτειρά του Καουσάμπι, γιά νά ξεπληρώσει στούς ἐκεῖ ἀνθρώπους τήν καλωσύνη πού τοῦ εἶχαν δεῖξει. Κάνοντας κάτι τέτοιο ὁμως ὁ

Πωτόλα ἔσπειρε στοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς σπόρους βουδδικότητας.

Στὰ προάστεια τῆς Καουσάμπι ὑπάρχει ἓνα μικρὸ πάρκο πού ἀπλώνεται κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης τοῦ Γάγγη, καί σκιάζεται ἀπὸ ἀτέλειωτες σειρές φοινικόδενδρων. Ἐκεῖ πάντα φυσάει ἓνα δροσερὸ ἀεράκι.

Μιά ζεστὴ καλοκαιριάτικη μέρα ὁ Πωτόλα διαλογιζόταν στὴ δροσερὴ σκιά ἐνὸς δέντρου ὅταν ὁ ἄρχοντας Οὐντυάνα ἦρθε στὸ πάρκο μέ τὴ συνοδεία του γιὰ διασκέδαση. Μετὰ τὴ μουσικὴ καί τὸ γλέντι ὁμως πῆρε ὁ ἄρχοντας ἓναν ὕπνο στὴ σκιά ἐνὸς δέντρου.

Ὅσο ὁ κύριός τους κοιμόταν οἱ γυναῖκες του καί οἱ κυρίες τῶν τιμῶν ἔκαναν μιὰ βόλτα, ὅταν ξαφνικὰ ἔπесαν ἐπάνω στὸν Πωτόλα πού καθόταν σέ στάση διαλογισμοῦ. Τὸν ἀναγνώρισαν σάν ἀνθρωπο ἅγιο καί τοῦ ζήτησαν νὰ τίς διδάξει.

Ὅταν ὁ ἄρχοντας ξύπνησε ἄρχισε νὰ ψάχνει τίς γυναῖκες του καί τελικὰ τίς βρῆκε νὰ κάθονται γύρω ἀπὸ τὸν Πωτόλα καί νὰ ἀκοῦν τὴ διδασκαλία του. Ὄντας ζηλιάρης καί λάγνος, ὁ ἄρχοντας θύμωσε καί ἔψεξε τὸν Πωτόλα λέγοντάς του: "Εἶναι ἀσυγχώρητο, ἐσύ, ἓνας ἅγιος ἀνθρωπος νὰ βρίσκεσαι περιτρυγυρισμένος ἀπὸ γυναῖκες καί νὰ διασκεδάξεις ἀνταλλάσσοντας φθηνές κουβέντες μαζί τους. " Ὁ ἀσκητὴς ἔκλεισε τότε τὰ μάτια του καί δέν εἶπε τίποτα.

Ὁ θυμωμένος ἄρχοντας τράβηξε τὸ σπαθί του καί τὸν ἀπειλησε, μὰ ὁ ἀσκητὴς παρέμενε σιωπηλὸς καί ἀκλόνητος σάν βράχος. Αὐτὸ ἐξόργισε τὸν ἄρχοντα

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

ἀκόμα περισσότερο, ἔτσι πού ἔκοψε στά δύο μιά μυρμηγκοφωλιά καί πέταξε λίγο χῶμα πάνω του. Ἄλλά πάλι ὁ Πιντόλα παρέμενε στή στάση τοῦ διαλογισμοῦ, ὑπομένοντας ἀτάραχα τήν προσβολή.

Μετά ἀπ'αυτό ὁ ἄρχοντας ντράπηκε γιά τήν κακή του συμπεριφορά καί ζήτησε συγγνώμη ἀπό τόν Πιντόλα. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα μπῆκε στόν πύργο τοῦ ἄρχοντα. ἀπό ὅπου ἐξαπλώθηκε σ'ὅλη τή χώρα.

7. Μερικές μέρες ἀργότερα, ὁ ἄρχοντας Οὐντυάνα ἐπισκέφθηκε τόν Πιντόλα στό καταφύγιο του τοῦ δάσους ὅπου ζοῦσε καί τόν ρώτησε: "Τιμημένε δάσκαλε, πῶς εἶναι δυνατό νά μπορούν οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα νά διατηροῦν σῶμα καί πνεῦμα ἀγνά καί νά μὴ μπαίνουν στόν πειρασμό τῆς λαγνείας, ἂν καί εἶναι ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἄνθρωποι νέοι;

Ὁ Πιντόλα ἀπήντησε: "Εὐγενικέ κύριε, ὁ Βούδδας μᾶς ἔμαθε νά σεβόμαστε ὅλες τίς γυναῖκες. Μᾶς δίδαξε νά θεωροῦμε τίς ἡλικιωμένες σάν μητέρες, τίς συνομιληκες, σάν ἀδελφές καί τίς μικρότερες σάν κόρες. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς διδασκαλίας οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα μπορούν νά διατηροῦν σῶμα καί πνεῦμα ἀγνά καί νά μὴν μπαίνουν στόν πειρασμό τῆς λαγνείας — ἂν καί εἶναι νέοι.

"Ὅμως Τιμημένε δάσκαλε, κάποιος μπορεῖ νά κάνει σκέψεις πονηρές γιά γυναῖκα σέ ἡλικία εἴτε μάννας, εἴτε ἀδελφῆς, εἴτε κόρης. Πῶς μπορούν οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα νά ἐλέγχουν τίς ἐπιθυμίες τους;

"Εὐγενικέ Κύριε, ὁ Εὐλογημένος μᾶς δίδαξε νά σκεφτόμαστε ὅτι τό σῶμα ἐκκρίνει ἀκαθαρσίες ὄλων τῶν εἰδῶν, ὅπως πύον, ἰδρώτα καί λίπη. Μ'αὐτήν τή σκέψη, ἂν καί νέοι, μπορούμε νά διατηροῦμε τό νοῦ ἀγνό".

"Τιμημένε δάσκαλε", ἐπέμεινε ὁ ἄρχοντας. "Ἴσως γιά σᾶς νά εἶναι εὐκόλο νά κάνετε κάτι τέτοιο. Ἐχετε ἀσκήσει τό σῶμα καί νοῦ καί ἔχετε ἀκονίσει τή σοφία σας. Ὅμως τοῦτο θά ἦταν δύσκολο γιά ὄσους δέν ἔχουν κάνει τέτοιου εἶδους ἄσκηση. Μπορεῖ νά θυμοῦνται τίς ἀκαθαρσίες τοῦ σώματος, ἀλλά τά μάτια τους θά παρακολουθοῦν ὅ,τιδήποτε ὁμορφο. Μπορεῖ νά βλέπουν τήν ἀσχήμια, ὅμως εὐκόλα θά μπαίνουν στόν πειρασμό ἀπό τά ὁμορφα σώματα. Πρέπει νά ὑπάρχει κ'ἄλλος λόγος πού οἱ νεαροί μαθητές τοῦ Βούδδα καταφέρνουν νά διατηροῦν τίς πράξεις των ἀγνές".

"Εὐγενικέ Κύριε" ἀπήντησε ὁ Πωτόλα. "Ὁ Εὐλογημένος μᾶς διδάσκει νά ἐλέγχουμε τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων. Ὄταν βλέπομε ὠραῖες μορφές καί χρώματα μέ τά μάτια, ὅταν ἀκοῦμε εὐχάριστους ἤχους μέ τ'ἄρτια, ὅταν ὀσφρανόμαστε μυρωδιές μέ τή μύτη, ὅταν γεύομαστε γλυκά πράγματα μέ τή γλώσσα ἢ ἀγγίζομε ἀπαλά πράγματα μέ τά χέρια, δέν πρέπει νά προσκολλώμεθα σ'αὐτά, οὔτε νά νιώθουμε ἀπέχθεια γιά τά ἄσχημα. Μαθαίνομε νά ἐλέγχουμε προσεκτικά τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων. Ἐτσι μ'αὐτήν τή διδασκαλία τοῦ Εὐλογημένου ἀκόμα καί οἱ νέοι μαθητές καταφέρνουν νά διατηροῦν νοῦ καί σῶμα ἀγνά."

"Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα εἶναι πραγματικά

ὑπέροχη. Ἀπό πείρα ξέρω ὅτι ἂν συναντήσω κάτι ὁμορφο ἢ εὐχάριστο χωρίς νά εἶμαι προσεκτικός, ταραζομαι ἀπό τίς ἐντυπώσεις τῶν αἰσθήσεων. "Ἐχει λοιπόν ζωτική σημασία νά φυλάμε προσεκτικά τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων, ἂν θέλομε νά διατηροῦμε τίς πράξεις μας ἀγνές."

8. "Ὅποτε κάποιος ὑλοποιεῖ κάποια σκέψη μέ πράξη, προκαλεῖ πάντα μίαν ἀντίδραση. "Ἄν κάποιος σέ βρῖσει ὑπάρχει πάντα ὁ πειρασμός τῆς ἀνταπόδοσης. Πρέπει ἔτσι νά προσέχει κανεῖς τίς φυσικές του ἀντιδράσεις, γιατί εἶναι σάν νά φτύνει ἐνάντια στόν ἄνεμο. Δέν κάνεις κακό σέ κανένα παρά στόν ἴδιο σου τον ἑαυτό. Ἄκόμα εἶναι σάν νά ξεσκονίζεις ἐνάντια στόν ἄνεμο. Ἡ σκόνη πού φεύγει σέ βρωμίζει. Ἡ κακοτυχία πάντα παραμονεύει ὅποιον ἐνδίδει στήν ἐπιθυμία τῆς ἀνταπόδοσης.

9. Εἶναι μία πολύ καλή πράξη νά διώχνεις ἀπό πάνω σου τήν πλεονεξία καί νά καλλιεργεῖς ἕνα πνεῦμα γενναϊώδωρο. Μά εἶναι ἀκόμα καλύτερη πράξη νά θέτεις ὡς σκοπό σου τό σεβασμό τῆς Εὐγενοῦς Ἀτραποῦ.

Πρέπει νά ἀποβάλεις τό ἐγωϊστικό πνεῦμα καί νά τό ἀντικαταστήσεις μέ ἕνα πνεῦμα πρόθυμο νά βοηθάει τούς ἄλλους. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι μία πράξη πού γίνεται γιά νά κάνει κάποιον εὐτυχῆ, ἐμπνέει καί αὐτόν νά κάνει ἐν συνεχείᾳ κάποιον ἄλλον εὐτυχῆ. "Ἐτσι μία καί μόνη εὐγενῆς πράξη φιλαλληλίας γεννᾷ γενικώτερη εὐτυχία.

Χιλιάδες κεριά μποροῦν νά ἀνάψουν ἀπό ἕνα μοναδικό κερί, χωρίς αὐτό νά συντομέψει τή ζωή του. "Ἐτσι

καί ἡ εὐτυχία δέν ἐλαττώνεται ὅταν μοιράζεται.

Ὅσοι ἀποζητοῦν τῆ Φώτιση, πρέπει νά εἶναι προσεκτικοί στά πρῶτα τους βήματα. Ὅσο μεγάλη καί ἂν εἶναι ἡ ἐπιθυμία κάποιου νά φθάσει στόν τελικό αὐτό σκοπό, πρέπει νά φθάσει ἐκεῖ προοδευτικά. Τά βήματα πού ὀδηγοῦν στήν Ἄτραπό τῆς Φώτισης, πρέπει νά γίνονται στήν καθημερινή ζωή, σήμερα, αὔριο, μεθαὔριο, κ.ο.κ.

10. Στήν ἀρχή τοῦ δρόμου πρὸς τῆ Φώτιση ἀνακλύπουν εἴκοσι ἐμπόδια πού πρέπει νά ξεπεραστοῦν: 1. Εἶναι δύσκολο γιά ἓνα φτωχό νά δείξει γενναιοδωρία. 2. Εἶναι δύσκολο γιά κάποιον περήφανο νά μείνει στό δρόμο τῆς Φώτισης. 3. Εἶναι δύσκολο νά ἀναζητήσῃ κανεὶς τῆ Φώτιση, ἂν αὐτό σημαίνει αὐτοθυσία. 4. Εἶναι δύσκολο νά πετύχει κανεὶς νά γεννηθεῖ, ὅσο βρίσκεται στόν κόσμο ἓνας Βούδδας. 5. Εἶναι δύσκολο νά ἐνημερωθεῖ σέ ὄ,τι ἓνας Βούδδας διδάσκει. 6. Εἶναι δύσκολο νά κρατήσῃ τό σῶμα ἀγνό, ἐνάντια στά ἐνστικτά του. 7. Εἶναι δύσκολο νά μὴν ἐπιθυμήσῃ πράγματα ὁμορφα καί λαχταριστά. 8. Εἶναι δύσκολο γιά κάποιον ἰσχυρό νά μὴν χρησιμοποιήσῃ τῆ δύναμή του γιά νά ἱκανοποιήσῃ τίς ἐπιθυμίες του. 9. Εἶναι δύσκολο νά μὴ θυμώσῃ ὅταν τόν προσβάλουν. 10. Εἶναι δύσκολο νά παραμείνῃ κανεὶς ἀγνός ὅταν μπεῖ σέ πειρασμό ἀπό διάφορες ξαφνικές καταστάσεις.

11. Εἶναι δύσκολο νά πεισθεῖ ὅτι ὀφείλῃ νά ἐρευνᾷ πολὺ καί ἐξονυχιστικά. 12. Εἶναι δύσκολο νά μὴν περι-

φρονεῖ κάποιον ἀρχάριω. 13. Εἶναι δύσκολο νά παραμείνει ταπεινός. 14. Εἶναι δύσκολο νά βρεῖ καλοῦς φίλους. 15. Εἶναι δύσκολο νά ὑπομείνει τῇ σκληρῇ πειθαρχία πού ἀπαιτεῖ ἡ προσπάθεια γιά τήν ἐπίτευξη τῆς Φώτισης. 16. Εἶναι δύσκολο νά μὴν ἐπηρεασθεῖ ἀπό διάφορες συνθηκῆς καί περιστάσεις. 17. Εἶναι δύσκολο νά διδάξει τοὺς ἄλλους ἔχοντας κάποια ἐπίγνωση τῶν δυνατοτήτων των. 18. Εἶναι δύσκολο νά διατηρήσει τό νοῦ του γαλήνιο. 19. Εἶναι δύσκολο νά μὴν διαπληκτίζεται γιά τό τί εἶναι σωστό καί τί λάθος. 20. Εἶναι δύσκολο νά βρεῖ καί νά μάθει μιά καλή μέθοδο, πού νά ὀδηγεῖ στή Φώτιση.

11. Οἱ καλοί καί οἱ κακοί διαφέρουν στή φύση τους. Οἱ κακοί δέν ἀναγνωρίζουν ὅτι μία πράξη κακή εἶναι κακή. Κι ἂν κάποιος τοὺς τό ἐπισημάνει, δέν σταματοῦν νά τήν ἐπαναλαμβάνουν. Δέν τοὺς ἀρέσει νά τοὺς πληροφορεῖ κανένας γιά τίς κακές των πράξεις. Οἱ φρόνιμοι, ἀντίθετα, εἶναι εὐαίσθητοι στό καλό καί τό κακό. Εἶναι εὐγνώμονες σέ ὅποιον τοὺς ἐφιστᾷ τήν προσοχή των στίς ὅποιες κακές πράξεις των.

Διαφέρουν λοιπόν ριζικά οἱ καλοί καί οἱ κακοί. Οἱ κακοί δέν ἐκτιμοῦν ποτέ τήν καλωσύνη πού τοὺς δείχνουν οἱ ἄλλοι. Οἱ φρόνιμοι, ἀντίθετα, προσπαθοῦν νά δείξουν τήν ἐκτίμηση καί τήν εὐγνωμοσύνη τους ἀνταποδίδοντάς την ὄχι μόνο σ'αὐτόν πού τοὺς φέρθηκε καλά, ἀλλά σ'ὅλους τοὺς ἄλλους.

III

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1. Κάποτε ὑπῆρχε μιά χώρα πού εἶχε τό πολύ περιεργο ἔθιμο νά ἐγκαταλείπονται οἱ γέροι σέ μακρινά, ἀπάτητα βουνά.

Κάποιος ὑπουργός τό θεώρησε πολύ δύσκολο νά ἀκολουθήσει τό ἔθιμο στήν περίπτωση τοῦ γέρου πατέρα του. "Ἐτσι τοῦ ἔχτισε μιά μυστική ὑπόγεια σπηλιά, ὅπου τόν ἔκρυψε καί τόν φρόντιζε.

Κάποτε ἕνας θεός ἐφανίσθηκε στό βασιλιά τῆς χώρας αὐτῆς καί τοῦ ἔδωσε ἕνα πρόβλημα λέγοντάς του ὅτι ἂν δέν τό ἔλυνε ικανοποιητικά, ἡ χώρα θά καταστρεφόνταν. Τό πρόβλημα ἦταν: "Ὅριστε δύο φίδια. Πές μου τό φύλο τοῦ καθενός".

Οὔτε ὁ βασιλιάς, οὔτε κανένας στό παλάτι ἦταν σέ θέση νά λύσει τό πρόβλημα. "Ἐτσι ὁ βασιλιάς πρόσφερε μεγάλη ἀμοιβή, σέ ὅποιον ἀπό τό βασιλεῖο του τό κατάφερνε.

Ὁ ὑπουργός πῆγε στό κρυσφύγετο τοῦ πατέρα του καί τόν ρώτησε ἂν ἔξερε τή λύση. Ὁ γέρος εἶπε: "Εἶναι ἀπλό: Βάλε τά δύο φίδια πάνω σέ ἕνα μαλακό χαλί. Αὐτό πού θά κινηθεῖ εἶναι τό ἀρσενικό. Τό ἄλλο πού θά μείνει ἀκίνητο εἶναι τό θηλυκό". Ὁ ὑπουργός μετέφερε τή λύση στόν βασιλιά, καί τό πρόβλημα λύθηκε.

Τότε ὁ θεός ἔκανε κι' ἄλλες δύσκολες ἐρωτήσεις πού ὁ βασιλιάς καί οἱ ἀκόλουθοί του δέν μπορούσαν νά

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

ἀπαντήσουν, ἀλλά στίς ὁποῖες ὁ ὑπουργός, μέ τίς συμβουλές τοῦ γέρου πατέρα του, πάντα κατάφερνε νά βρεῖ μιά σωστή ἀπόκριση.

Νά μερικές ἐρωτήσεις καί οἱ ἀπαντήσεις τους:
"Ποῖός εἶναι αὐτός πού ὅταν κοιμᾶται, εἶναι ξύπνιος, κι' ὅταν εἶναι ξύπνιος κοιμᾶται;" Ἀπάντηση: "Εἶναι αὐτός πού ἀσκεῖται γιά τή Φώτιση. Εἶναι ξύπνιος σέ σύγκριση μέ τούς ἄλλους πού δέν ἐνδιαφέρονται γιά αὐτήν, ὅμως κοιμᾶται, σέ σύγκριση μέ ὄσους τήν ἔχουν ἤδη πετύχει.

"Πῶς μπορεῖς νά ζυγίσεις ἓνα μεγάλο ἐλέφαντα;"
"φόρτωσέ τον σέ ἓνα πλοῖο καί τράβα μιά γραμμή νά σημαδέψεις πόσο αὐτό βουλιάζει στό νερό. "Εν συνεχεία βγάλε τόν ἐλέφαντα καί φόρτωσε τό πλοῖο μέ πέτρες, μέχρις ὅτου βουλιάξει ὡς τή γραμμή. Ζύγισε μετά τίς πέτρες."

Τί σημαίνει τό ρητό "Μιά κούπα περιέχει περισσότερο νερό ἀπό ὀλόκληρο τόν Ὀκεανό;" Ἀπάντηση: "Μιά κούπα νερό, πού προσφέρομε ἀγνά κίευσπλαχνικά στούς γονεῖς μας ἢ σέ κάποιον ἄρρωστο ἔχει αἰώνια ἀξία. Ὅμως τό νερό τοῦ ὠκεανοῦ κάποια μέρα θά σωθεῖ".

Ὁ θεός πάλι, ἔστειλε κάποιον πού ἦταν πεσί καί κόκκαλα νά παραπονεθεῖ: "Ἐπάρχει κανένας σ' αὐτόν τόν κόσμον πού πεινάει πιά πολύ ἀπό μένα"; Ἀπάντηση: "Ναί, αὐτός πού εἶναι τόσο ἐγωϊστής καί πλεονέκτης ὥστε

δέν πιστεύει στά Τρία Πολύτιμα Πετράδια, τοῦ Βούδδα, τοῦ Ντάρμα καί τῆς Σάμγκα καί δέν κάνει προσφορές στούς γονεῖς καί τούς δασκάλους του. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο πιά πειρασμένος ἀπό σένα. Θά πέσει καί στόν κόσμο τῶν πειρασμένων δαιμόνων, ὅπου θά ὑποφέρει ἀπό πεῖνα αἰώνια”.

“Νά μιά σανίδα ἀπό ξύλο Καντάνα. Ποιά ἄκρη ἦταν ἀπό τό κάτω μέρος τοῦ δέντρου;” Ἀπάντηση: “Ῥίξε τή σανίδα στό νερό. Ἡ ἄκρη πού θά βουλιάξει λίγο περισσότερο βρισκόταν πιά κοντά στίς ρίζες”.

“Νά δύο ἄλογα ὀλόϊδια. Μπορεῖς νά ξεχωρίσεις τή μάννα ἀπό τό παιδί;” Ἀπάντηση: “Δώσε τους λίγο σανό. Ἡ μητέρα θά σπρώξει τό σανό πρὸς τό παιδί”.

Ἡ κάθε ἀπάντηση στήν κάθε μιά ἀπό τίς δύσκολες αὐτές ἐρωτήσεις, εὐχαρίστησε ὄχι μόνο τό θεό, μά τό βασιλιά. Ὁ βασιλιάς χάρηκε ὅταν ἔμαθε ὅτι αὐτές εἶχαν προέλθει ἀπό τό γέρο πατέρα τοῦ ὑπουργοῦ, πού ὁ γιός του εἶχε κρύψει στή σπηλιά. Κατήργησε ἔτσι τό νόμο γιά τήν ἐγκατάλειψη τῶν γέρων στά βουνά καί διέταξε νά τούς φέρονται ὄλοι μέ καλωσύνη.

2. Ἡ βασίλισσα τῆς Βιντέχα στήν Ἰνδία ὄνειρεύτηκε κάποτε ἕναν ἄσπρο ἐλέφαντα μέ ἕξι χαβλιόδοντες. Ἐπιθύμησε πολύ νά ἀποκτήσει τούς χαβλιόδοντες αὐτούς καί ἰκέτευσε τό βασιλιά νά τούς τῆς φέρει. “Ἄν καί τοῦτο ἔμοιαζε ἀκατόρθωτο ὁ βασιλιάς, πού ὑπεραγαποῦσε τή βασίλισσα, πρόσφερε μεγάλη ἀμοιβή σέ ὅποιον κυνηγῶ εὗρισκε ἕνα τέτοιο ἐλέφαντα.

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

Ἄλλά συνέβη νά ὑπάρχει πράγματι ἕνας τέτοιος ἐλέφαντας μέ ἕξι χαβλιόδοντες στή Ἰμαλαΐα, πού ἀσκεῖτο γιά νά πετύχει τή Φώτιση. Ὁ ἐλέφαντας αὐτός εἶχε κάποτε σώσει τή ζωή ἐνός κυνηγοῦ ἀπό μεγάλο κίνδυνο στούς πρόποδες τῶν βουνῶν, καί ὁ τελευταῖος εἶχε γυρίσει σῶος στήν πατρίδα του. Τυφλωμένος, ὁμως τώρα ἀπό τή μεγάλη ἀμοιβή καί ξεχνώντας τήν καλωσύνη πού τοῦ εἶχε δεῖξει ὁ ἐλέφαντας, αὐτός γύρισε πίσω στό βουνό γιά νά τόν σκοτώσει.

Ὁ κυνηγός ξέροντας ὅτι ὁ ἐλέφαντας ἀναζητοῦσε τή Φώτιση, μεταμφιέσθηκε σέ Βουδδιστή μοναχό. Ἔτσι, πιάνοντάς τον στόν ὕπον, τόν χτύπησε μέ βέλος δηλητηριασμένο.

Ὁ ἐλέφαντας, καταλαβαίνοντας ὅτι τό τέλος του πλησιάζει καί ὅτι ὁ κυνηγός εἶχε νικηθεῖ ἀπό τήν ἐγκόσμια ἐπιθυμία τῆς ἀμοιβῆς, τόν λυπήθηκε καί τόν ἔκρυψε ἀνάμεσα στή πόδια του γιά νά τόν προστατέψει ἀπό τήν ὀργή τῶν ἄλλων ἐκδικητικῶν ἐλεφάντων. Μετά ὁμως τόν ρώτησε γιατί εἶχε κάνει μιά τέτοια ἀνοησία. Ὁ κυνηγός μίλησε γιά τήν ἀμοιβή καί παραδέχθηκε ὅτι ἤθελε τούς ἕξι χαβλιόδοντές του. Ἀμέσως ὁ ἐλέφαντας ἔσπασε τούς χαβλιόδοντές του χτυπώντας τους πάνω σέ ἕνα δέντρο καί τούς πρόσφερε στόν κυνηγό λέγοντας: "Μαύτην τήν προσφορά συμπλήρωσα τήν ἀσκησή μου γιά τή Βουδδικότητα καί θά ξαναγεννηθῶ πιά στήν Ἁγνή Χώρα. Ὅταν γίνω Βούδδας, θά σέ βοηθήσω νά ἀποβάλεις κί'εσσύ τά τρία δηλητηριασμένα βέλη τῆς πλεονεξίας, τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἀνοησίας.

3. Σέ κάποια λόχμη στους πρόποδες τῶν Ἴμαλαίων ζοῦσε ἕνας παπαγάλος μαζί μέ πολλά ἄλλα ζῶα καί πουλιά. Μιά μέρα ἄναψε φωτιά στή λόχμη ἀπό τήν τριβή τῶν καλαμιῶν μεταξύ τους καθῶς φυσοῦσε δυνατός ἀέρας. Τά ζῶα καί πουλιά πανικοβλήθηκαν. Ὁ παπαγάλος συγκινημένος ἀπό τό φόβο καί τίς ταλαιπωρίες τους καί θέλοντας νά ξεπληρώσει τή φιλοξενία πού εἶχε βρεῖ στό καλαμένιο δάσος, προσπάθησε νά κάνει ὅ,τι μποροῦσε γιά νά τά σώσει. Βουτοῦσε σέ μία λιμνοῦλα ἐκεῖ κοντά καί τῖναζε τά βρεμμένα φτερά του γιά νά σβήσει τή φωτιά. Αὐτό τό ἐπανελάβε ἐπιμελῶς ἄπειρες φορές μέ καρδιά γεμάτη εὐσπλαχνία καί εὐγνωμοσύνη γιά τή λόχμη.

Αὐτό τό πνεῦμα τῆς καλωσύνης καί τῆς αὐτοθυσίας ἐπισημάνθηκε ἀπό κάποιο παραδείσιο θεό, πού κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό καί εἶπε στόν παπαγάλο: "Εἶσαι γενναῖος, ἀλλά τί περιμένεις νά πετύχεις μέ μερικές σταγόνες νερό ἐναντία σέ μία τόσο μεγάλη φωτιά;" Ὁ παπαγάλος ἀπήντησε: "Δέν ὑπάρχει τίποτα πού νά μή μπορεῖ νά γίνει ἂν διαπνέεται κανεῖς ἀπό πνεῦμα εὐγνωμοσύνης καί αὐτοθυσίας. Θά προσπαθήσω ξανά καί ξανά καί μετά πάλι στήν ἐπόμενη ζωή". Ὁ μεγάλος θεός ἐντυπωσιάσθηκε ἀπό τό πνεῦμα τοῦ παπαγάλου καί τόν βοήθησε νά σβήσει τή φωτιά.

4. Στά Ἴμαλάια ζοῦσε ἕνα πουλί μέ ἕνα σῶμα καί δύο κεφάλια. Κάποτε τό ἕνα ἀπό τά κεφάλια πρόσεξε ὅτι τό ἄλλο ἔτρωγε μερικά γλυκά φρούτα καί ζηλεύοντας σκέφθηκε: "Θά φάω λοιπόν δηλητηριασμένα

φρούτα γιά νά τοῦ δείξω αὐτουνοῦ μέ ποιόν ἔχει νά κάνει." "Ἐτσι ἔφαγε δηλητήριο καί ψόφησε βέβαια ολόκληρο τό πουλί.

5. Μιά φορά ἡ οὐρά καί τό κεφάλι ἑνός φιδιοῦ μάλλωσαν γιά τό ποῖο θά ἦταν τό μπρός μέρος. Ἡ οὐρά εἶπε στό κεφάλι: "'Ὅλο ἐσύ πᾶς μπροστά. Δέν εἶναι σωστό. Θά ἔπρεπε νά ἀφήσεις καί μένα καμιά φορά νά πάω μπροστά". Τό κεφάλι ἀπήντησε: "Εἶναι ὁ νόμος τῆς φύσης νά πηγαίνω ἐγώ μπροστά. Δέν μποροῦμε νά ἀλλάξομε θέσεις".

Ὅμως ἡ διαμάχη συνεχιζόταν καί κάποια μέρα ἡ οὐρά ἐπίτηδες σκάλωσε σέ ἕνα δέντρο, ἐμποδίζοντας ἔτσι τό κεφάλι νά προχωρήσει. Ὅταν τό κεφάλι κουράσθηκε ἀπό τήν προσπάθεια τῆς ἀπαγγίστρωσης ἡ οὐρά κέρδισε — μέ ἀποτέλεσμα τό φίδι νά πέσει σέ ἕνα λάκκο μέ φωτιά κάτω ἀπό τό δέντρο καί νά καεῖ.

Στό φυσικό κόσμο ὑπάρχει πάντα μιᾶ σωστή τάξη καί κάθε τί ἔχει τή δική του λειτουργία. Ἄν αὐτή ἡ τάξη διαταραχθεῖ, ἡ λειτουργία διακόπτεται καί ὁ συνεκτικός δεσμός θά καταστραφεῖ.

6. Ζοῦσε σέ ἕνα χωριό κάποιος πού θύμωνε εὐκολά. Μιά μέρα δύο συγχωριανοί του μιλοῦσαν γιά αὐτόν ἐμπρός στό σπίτι του. Ὁ ἕνας εἶπε στόν ἄλλο: "Εἶναι καλός ἄνθρωπος ἀλλ'ἀνυπόμονος. Θυμώνει πολύ καί εὐκολά". Ἐκεῖνος ὅμως ἄκουσε τήν παρατήρηση, πετάχθηκε ἔξω ἀπό τό σπίτι καί ἐπιτέθηκε στους δύο συνομιλητές — χτυπώντας, κλωτσώντας καί τραυματίζοντάς τους.

Ὅταν πληροφορήσουν κάποιον σοφό γιά τά λάθη του, ἐκεῖνος θά τά σκεφθεῖ καί θά διορθώσει τή συμπεριφορά του. Ὅταν ὁμως παρατηρήσουν κάποιον ἀνόητο γιά τό κακό του φέρισμα θά ἀγνοήσει τή συμβουλή καί θά ξανακάνει τά ἴδια.

7. Κάποτε ζοῦσε ἕνας πλούσιος μά ἀνόητος ἄνθρωπος. Ὅταν εἶδε τό ὁμορφο τρίοροφο οπίτι κάποιου ἄλλου, τό ζήλεψε καί ἀποφάσισε νά χτίσει ἕνα ὀλόιδιο. Φώναξε κάποιον μάστορα καί τόν διέταξε νά τό φτιάξει. Ὁ μάστορας συμφώνησε, κι ἄμέσως ἄρχισε νά φτιάχνει τά θεμέλια, τό πρῶτο πάτωμα, τό δεύτερο καί μετά τό τρίτο. Ὁ πλούσιος κοίταξε τό κτίριον ἐνοχλημένος καί μετά εἶπε: "Δέν θέλω θεμέλια, ἤ πρῶτο καί δεύτερο πάτωμα. Θέλω μόνο τό ὁμορφο τρίτο πάτωμα. Φιάξτο γρήγορα!"

Ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος σκέπτεται μόνο τό ἄμεσο ἀποτέλεσμα καί εἶναι ἀνυπόμονος. Δέν σκέπτεται τί χρειάζεται γιά νά ἐπιτευχθεῖ τό καλό ἀποτέλεσμα. Ἀλλά κανένα ἀποτέλεσμα δέν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ χωρίς σωστή προετοιμασία — ὅπως δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει τρίτο πάτωμα, χωρίς θεμέλια, πρῶτο καί δεύτερο.

8. Κάποιος ἀνόητος ἔβραζε μέλι. Ξαφνικά ἦρθε ἕνας φίλος καί ὁ ἀνόητος ἤθελε νά τοῦ προσφέρει μέλι, ἀλλά αὐτό ἔκαιγε. "Ἐτσι, χωρίς νά τό βγάλει ἀπό τή φωτιά, τό ἀέριζε γιά νά τό κρυώσει. Κατά τόν ἴδιον τρόπο εἶναι δύσκολο νά πάρομε τό μέλι τῆς ψυχρῆς σοφίας χωρίς πρῶτα νά σβήσομε τή φωτιά τῶν ἐγκόσμιων παθῶν.

9. Κάποτε δύο δαίμονες μάλλωναν μίαν ὀλόκληρη μέρα, γιά ἕνα κουτί, ἕνα μπαστούνι κι ἕνα ζευγάρι παπούτσια. Κάποιος περαστικός ρώτησε: "Γιατί μαλλώνετε γι'αὐτά τά πράγματα; Τί μαγικές δυνάμεις ἔχουν ὥστε νά ἀξίζει νά μαλλώνετε ἔτσι;"

Οἱ δαίμονες τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἀπό τό κουτί μποροῦσαν νά πάρουν ὄ, τι χρειάζονταν — φαί, ρουχισμό ἢ θησαυρούς. Μέ τό μπαστούνι μπορούσαν νά ὑποτάξουν ὄλους τούς ἐχθρούς. Καί μέ τά παπούτσια μπορούσαν νά ταξιδεύουν στόν ἀέρα.

Ἀκούγοντας αὐτά ὁ ἄνθρωπος εἶπε: "Γιατί μαλλώνετε; Ἄν φύγετε γιά μερικά λεπτά, θά σκεφθῶ μιά δίκαιη μοιρασιά τῶν πραγμάτων." Ἐτσι οἱ δύο δαίμονες ἀποσύρθηκαν καί μόλις ἔφυγαν ὁ ἄνθρωπος φόρεσε τά παπούτσια, ἄρπαξε τό κουτί καί τό μπαστούνι καί τῶσκασε. ταξιδεύοντας στόν ἀέρα.

Οἱ "δαίμονες" ἀντιπροσωπεύουν ἐδῶ τά ἄτομα μέ τίς εἰδωλολατρικές δοξασίες. "Κουτί" σημαίνει τίς προσφορές πού δίνονται μέ πονετική καρδιά. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι δέν καταλαβαίνουν πόσοι θησαυροί μποροῦν νά προκύψουν ἀπό πράξεις πού γίνονται μέ ἕνα πνεῦμα τέτοιο. "Μπαστούνι" συμβολίζει τή συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Οἱ περισσότεροι δέν καταλαβαίνουν ὅτι μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς ἰκανότητας γιά πνευματική συγκέντρωση μποροῦν νά κατανηκῶσιν ὄλες τίς ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες. "Ζευγάρι παπούτσια" σημαίνει τήν ξεκάθαρη πειθάρχηση τῆς σκέψης καί τῆς συμπερι-

φορᾶς, πού ὀδηγοῦν μακρυνά ἀπό κάθε ἐπιθυμία καί κάθε διχογνωμία. Χωρίς αὐτήν τήν πειθαρχήση οἱ ἄνθρωποι τσακώνονται – γιά ἓνα κουτί, γιά ἓνα μπα-
στούνι, γιά ἓνα ζευγάρι παπούτσια...

10. Κάποιος ταξίδευε μόνος του. Ἐφθασε σέ ἓνα ἄδειο σπίτι τό βράδυ κι ἀποφάσισε νά περάσει τή νύχτα ἐκεῖ. Γύρω στό μεσάνυχτα ἓνας δαίμονας ἔφερε μέσα ἓνα πτώμα καί τό ἄρρησε στό πάτωμα. Λίγο ἀργότερα ἐμφανίσθηκε ἓνας δεύτερος καί ἰσχυρίσθηκε ὅτι τό πτώμα ἦταν δικό του. Ἄρχισαν ἔτσι νά μαλλώνουν.

Τότε ὁ πρῶτος δαίμονας εἶπε ὅτι δέν εἶχε νόημα νά ἐξακολουθήσουν νά μαλλώνουν γιά τό πτώμα, καί πρότεινε νά ζητήσουν ἀπό ἓνα οὐδέτερο κριτή νά αποφασίσει ποῶς ἦταν ὁ πραγματικός ἰδιοκτήτης. Ὁ ἄλλος δαίμονας συμφώνησε καί βλέποντας τόν ταξιδιώτη νά κρῦβεται τρομαγμένος στή γωνία, τοῦ ζήτησε νά ἀποφασίσει ἐκεῖνος γιά τόν ἰδιοκτήτη τοῦ πτώματος. Ὁ ἄνθρωπος ἦταν τρομερά φοβισμένος γιατί ἤξερε ὅτι ὅποια ἀπόφαση καί ἂν ἔπαιρνε, ὁ χαμένος δαίμονας θά ζητοῦσε νά ἐκδικηθεῖ σκοτώνοντάς τον. Παρ' ὅλα αὐτά ἀποφάσισε νά περιγράψει ἀληθινά ὅ,τι εἶδε.

Ὅπως περίμενε, αὐτό ἐξόργισε τό δεύτερο δαίμονα, πού ἄρπαξε τό ἓνα χέρι του καί τό ξεκόλλησε. Ὅμως, ὁ πρῶτος δαίμονας τό ἀντικατέστησε ἀμέσως μέ ἓνα χέρι πού ἔβγαλε ἀπό τό πτώμα. Ὁ θυμωμένος δαίμονας ξεκόλλησε τότε καί τό ἄλλο χέρι τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλά ὁ πρῶτος δαίμονας τό ἀντικατέστησε πάλι ἀμέσως μέ τό ἄλλο χέρι τοῦ πτώματος. Αὐτό συνε-

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

χίσθηκε μέχρις ὅτου τὰ δύο χέρια, τὰ δύο πόδια, τὸ κεφάλι καὶ τὸ σῶμα εἶχαν διαδοχικὰ ξεριζωθεῖ καὶ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα τοῦ πτώματος. Μετὰ οἱ δύο δαίμονες βλέποντας τὰ μέλη τοῦ ταξιδιώτη σκορπισμένα στό πάτωμα, τὰ σήκωσαν, τὰ καταβρόχθισαν καὶ ἔφυγαν γελώντας.

Ὁ κακόμοιρος ὁ ἄνθρωπος, πού εἶχε βρεῖ καταφυγὸν στό ἐρημικὸ σπίτι, ἦταν πολὺ ἀναστατωμένος ἀπὸ τίς κακοτυχίες του. Τὰ μέλη τοῦ σώματός του, πού εἶχαν καταβροχθίσει οἱ δαίμονες, ἦσαν ἐκεῖνα πού οἱ γονεῖς του τοῦ εἶχαν δώσει, ἐνῶ τὰ τρωιὰ του μέλη ἀνήκαν στό πτῶμα. Ποιὸς ἦταν πιά λοιπόν; Ὅσο καὶ ἂν στοχαζόταν δέν μποροῦσε νὰ βρεῖ τὴν ἀπάντησιν. Ἔτσι σάν τρελλὸς βγήκε ἀπὸ τὸ σπίτι κι ἔφυγε. Φθάνοντας σέ ἓνα ναό, μπῆκε μέσα καὶ διηγήθηκε τὰ βάσανά του στοὺς μοναχοὺς. Ἐκεῖνοι τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἡ περιπέτειά του φανερώνει πῶς σέ τελικὴ ἀνάλυσις "ἐαυτός" δέν ὑπάρχει καὶ πῶς ὁ, τι συνήθως ἐκλαμβάνομε ὡς τέτοιον δέν εἶναι παρὰ μιά σειρά ἀπὸ ταυτίσεις μὲ ἐπὶ μέρους ἐνότητες — ὅπως τὰ μέλη τοῦ σώματος— πού μᾶς συναποτελοῦν. Ἐξάλειψε τίς ταυτίσεις καὶ δέν ὑπάρχει ὡς χωριστὴ καὶ συγκεκριμένη οὐτότητα.

11. Κάποτε μιά γυναίκα ὁμορφὴ καὶ καλοντυμένη ἐπισκέφθηκε, ἀγνωστὴ ὄντας, ἓνα σπίτι. Ὁ σπιτονοικοκύρης τῆ ρώτησε ποιά ἦταν καὶ ἐκεῖνη ἀπήντησε ὅτι εἶναι ἡ θεὰ τοῦ πλούτου. Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ εὐχαριστῆκε τότε πολὺ καὶ τῆς φέρθηκε καλά.

Λίγο ἀργότερα ἐμφανίσθηκε μιὰ ἄλλη γυναίκα, ἄσχημη καί κακοντυμένη. Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ τὴν ρώτησε ἐπίσης ποιά ἦταν, ὁπότε ἐκεῖνη ἀπήντησε πῶς ἦταν ἡ θεὰ τῆς φτώχειας. Ὁ νοικοκύρης τρόμαξε ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψη καί προσπάθησε νὰ τὴν βγάλει ἔξω. Ἐκεῖνη ὅμως ἀρνήθηκε νὰ φύγει λέγοντας: "Ἡ θεὰ τοῦ πλοῦτου εἶναι ἀδελφή μου. Ἔχομε κάνει μιὰ συμφωνία ὅτι ποτέ δέν θά ζοῦμε χωρία. Ἄν μέ διώξεις ἀπὸ τὸ σπίτι, θά φύγει καί κείνη. "Πράγματι, μόλις ἡ ἄσχημη γυναίκα βγῆκε ἔξω, ἐξαφανίσθηκε καί ἡ ὁμορφη — ἡ ἀδελφή της.

Ἡ γέννηση συμβαδίζει μέ τὸ θάνατο, ἡ εὐτυχία μέ τὴ δυστυχία, τὸ κακό μέ τὸ καλό. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ τὸ καταλάβουν αὐτό. Οἱ ἀνόητοι ἀπεχθάνονται τὴν κακοτυχία καί κυνηγοῦν τὴν εὐτυχία. Αὐτοὶ ὅμως πού ἀποζητοῦν τὴ Φώτιση πρέπει νὰ περάσουν καί ἀπὸ τὰ δύο. Ἔτσι μόνο θά ἀπαγκιστρωθοῦν ἀπὸ τὴν προσκόλλησι στὰ ἐγκόσμια.

12. Ζοῦσε κάποτε ἓνας φτωχὸς ζωγράφος πού ἄφησε σπίτι καί γυναίκα γιὰ νὰ βρεῖ τὴν τύχη του. Μετὰ ἀπὸ τρία χρόνια σκληρὲς προσπάθειες μάζεψε τριακόσια κομμάτια χρυσάρι καί ἀποφάσισε νὰ γυρίσει πίσω στὸ σπίτι. Καθ' ὁδὸν συνάντησε ἓνα μεγάλο ναὸ ὅπου γνώταν κάποια μαγαλόπρεπη τελετὴ προσφορῶν. Ἐντυπωσιάσθηκε καί σκέφθηκε: "Μέχρι τώρα σκεφτόμουν μόνο τὸ παρόν, χωρὶς ποτέ νὰ ἀναλογισθῶ τὴ μελλοντικὴ μου εὐτυχία. Εἶναι μέρος τῆς καλῆς μου τύχης ὅτι βρέθηκα σ' αὐτὸ τὸ καλὸ μέρος. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκμεταλλευθῶ

‘Ο Δρόμος τῆς Κάθαρσης

τήν εὐκαιρία καί νά φυτέψω μερικούς σπόρους ἀρετῆς”. Μ’αὐτήν τή σκέψη πρόσφερε ὅλες τίς οὐκονομίες του στό ναό καί γύρισε σπίτι ἀδέκαρος.

“Όταν ἔφθασε ἡ γυναίκα του τόν μάλλωσε πού δέν ἔφερε καθόλου μαζί του χρήματα γιά νά τή συντηρήσει. Ἐκεῖνος τῆς ἀπήντησε ὅτι εἶχε κερδίσει μερικά, ἀλλά τά εἶχε τοποθετήσει σέ κάποιο ἀσφαλές μέρος. “Όταν τόν πίεσε νά τῆς πεῖ πού τά εἶχε κρύψει, τῆς ὁμολόγησε ὅτι τά εἶχε δώσει στους μοναχούς τοῦ ναοῦ.

Τοῦτο ἐξαγρίωσε τή γυναίκα περισσότερο. Μάλλωσε τόν ἄντρα της καί τελικά ἔφερε τό θέμα στό τοπικό δικαστήριον. “Όταν ὁ δικαστής ζήτησε ἀπό τό ζωγράφο νά ὑπερασπισθεῖ τόν ἑαυτό του, ἐκεῖνος εἶπε ὅτι δέν εἶχε φερθεῖ ἀνόητα, γιατί εἶχε κερδίσει τά χρήματα μετά ἀπό μεγάλους ἀγῶνες καί ἤθελε νά τά χρησιμοποιήσει σάν σπόρο γιά νά ἔχει μιά καλή τύχη στό μέλλον. “Όταν ἔφθασε στό ναό τοῦ εἶχε φανεῖ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε τό κατάλληλο ἔδαφος γιά νά πραγματοποιήσει μιά μακροπρόθεσμη ἐπένδυση. Μετά πρόσθεσε: ““Όταν ἔδωσα τό χρυσάφι στους μοναχούς, μοῦ φάνηκε ὅτι ἔδιωχνα ὅλη τήν πλεονεξία καί τήν τσιγκουνιά ἀπό τό νοῦ μου. Κατάλαβα δηλαδή ὅτι ὁ ἀληθινός πλοῦτος δέν εἶναι τό χρυσάφι μά τό πνεῦμα”.

‘Ο δικαστής پاῖνεσε τό ζωγράφο καί ὅσοι ἄκουσαν τήν ἱστορία ἐκδήλωσαν τή σύμφωνη γνώμη τους βοηθώντας τό ζωγράφο μέ διάφορους τρόπους νά ζήσει. Ἔτσι ὁ τελευταῖος καί ἡ γυναίκα του βρῆκαν μιά μόνιμη καλή τύχη.

13. Κάποιος πού ζοῦσε κοντά σέ νεκροταφεῖο ἄκουσε ἕνα βράδου μιά φωνή νά τόν φωνάζει μέσα ἀπό ἕνα τάφο. Ἦταν πολύ φοβιτσιάρης γιά νά ἀνακαλύψει μόνος του τί συμβαίνει. Τήν ἐπόμενη μέρα ὅμως μίλησε σέ ἕνα θαρραλέο φίλο του πού ἀποφάσισε τό βράδου ἐκεῖνο νά βρεῖ ἀπό ποῦ ἐρχόταν ἡ φωνή.

Ἐνῶ ὁ φοβιτσιάρης ἔτρεμε ἀπό τό φόβο ὁ φίλος πῆγε στό νεκροταφεῖο καί βεβαιώθηκε ὅτι ἡ φωνή ἔβγαγε μέσα ἀπό ἕνα τάφο. Ὁ φίλος ρώτησε τότε ποιός ἦταν ὁ ὁμιλῶν καί τί ἤθελε. Καί ἡ φωνή κάτω ἀπό τή γῆ ἀπήντησε: "Εἶμαι ἕνας κρυμμένος θησαυρός καί ἀποφάσισα νά ἀποκαλυφθῶ σέ κάποιον. Χθές βράδου προσφέρθηκα σέ ἕνα ἄντρα μά ἀποδείχθηκε πολύ φοβιτσιάρης. Θά δοθῶ λοιπόν σέ σένα πού τό ἀξίζεις. Αὐριο τό πρωῖ θά ἔρθω σπίτι σου μαζί μέ τούς ἐπτά ἀκόλουθούς μου".

Ὁ φίλος εἶπε: "Θά σέ περιμένω, ἀλλά σέ παρακαλῶ πές μου πῶς νά σοῦ φερθῶ". Ἡ φωνή ἀπήντησε: "Θά ἔρθομε ντυμένοι σάν καλόγεροι. Ἐτοίμασέ μας ἕνα δωμάτιο μέ νερό. Πλῦνε τό σῶμα σου καί καθάρισε τό δωμάτιο καί ἔχε καρέκλες γιά μᾶς καί ὀκτώ πιάτα λαπά. Μετά τό φαῖ θά μᾶς ὀδηγήσεις ἕναν-ἕναν σ'ἕνα κλειστό δωμάτιο ὅπου θά μεταμορφωθοῦμε σέ πνθάρια γεμάτα χρυσάφι".

Τό ἐπόμενο πρωῖ ὁ ἄνθρωπος αὐτός πλύθηκε καί καθάρισε τό δωμάτιο ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ φωνή, περι-

Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης

μένοντας μετά νά ἐμφρανισθοῦν οἱ ὀκτώ καλόγεροι. Κάποτε φάνηκαν καί τούς δέχθηκε εὐγενικά. Μόλις ἔφαγαν τούς ὀδήγησε ἕναν-ἕναν στό κλειστό δωμάτιο, ὅπου ὁ κάθε καλόγερος μεταμορφώθηκε σέ πυθάρι γεμάτο χρυσάφι.

Στό ἴδιο χωριό ζοῦσε καί ἕνας πολύ πλεονέκτης πού ἔμαθε τό περιστατικό καί ἤθελε τά πυθάρια μέ τό χρυσάφι γιά τόν ἑαυτό του. Κάλεσε λοιπόν ὀκτώ καλόγερους στό σπίτι του. Μετά τό φαῖ τούς ὀδήγησε σέ ἕνα κλειστό δωμάτιο, ἀλλά ἀντί νά μεταμορφωθοῦν σέ πυθάρια μέ χρυσάφι, ἐκεῖνοι ἀγρίεψαν καί στό τέλος κατήγγειλαν τόν πλεονέκτη στήν ἀστυνομία, πού τόν συνέλαβε.

Ὅσο γιά τό φοβιτσιάρη, μόλις ἄκουσε ὅτι ἡ φωνή ἀπό τόν τάφο εἶχε φέρεи πλοῦτο στό θαρραλέο φίλο του πῆγε ἀμέσως στό σπίτι τοῦ τελευταίου καί ἀπήτησε ἅπληστα τό χρυσάφι, ἐπιμένοντας ὅτι ἦταν δικό του, γιατί ἡ φωνή εἶχε μιλήσει πρῶτα σέ ἐκεῖνον. Μά ὅταν ὁ φοβιτσιάρης προσπάθησε νά ἀρπάξει τά πυθάρια, βρῆκε μέσα πολλά φίδια μέ σηκωμένα τά κεφάλια, ἔτομα νά τοῦ ἐπιτεθοῦν.

Ὁ βασιλιάς τοῦ τόπου, πού ἄκουσε τήν ἱστορία αὐτή, διακήρυξε ὅτι τά πυθάρια ἀνῆκαν στό γενναῖο ἄντρα. Πρόσθεσε μάλιστα τήν ἀκόλουθη παρατήρηση: "Τά παντα στόν κόσμον αὐτό εἶναι ἔτσι. Οἱ ἀνόητοι θέλουν καλό ἀποτέλεσμα, μά φοβοῦνται νά τό κυνηγή-

σουν. Ἀποτυγχάνουν λοιπόν πάντοτε. Δέν ἔχουν οὔτε τήν πίστη οὔτε τό θάρρος νά ἀντιμετωπίσουν τίς ἐσωτερικές διαμάχες τοῦ νοῦ, χάρι στίς ὁποῖες καί μόνο μποροῦν νά ἀποκτήσουν τήν πραγματική γαλήνη καί ἁρμονία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

I

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

1. Κατά τήν αναζήτηση τῆς ἀλήθειας τίθενται συχνά ἐρωτήματα ἐπουσιώδη. π. χ.: ἀπό τί ὑλικό ἔχει κατασκευασθεῖ τό σύμπαν; Εἶναι αἰώνιο; Ἔχει ἤ δέν ἔχει ὄρια; Μέ ποιό τρόπο λειτουργεῖ ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία; Ποίος ὁ ἰδανικός τρόπος ὀργάνωσής της; Ἄν κάποιος ἀνέβαλλε τήν αναζήτησή του τῆς ἀλήθειας καί τήν ἀσκησή του γιά τή Φώτιση μέχρις ὅτου λύσει παρόμοιες ἀπορίες θά πέθαινε πολύ πρὶν βρεῖ τό δρόμο του.

Ἄς ὑποθέσομε ὅτι κάποιος τραυματίζεται ἀπό δηλητηριασμένο βέλος. Οἱ συγγενεῖς καί φίλοι μαζεύονται γιά νά φέρουν ἕνα γιατρό πού θά τό βγάλει καί θά περιποιηθεῖ τό τραῦμα.

Ἄν ὁ τραυματίας φέρει ἀντίρρηση λέγοντας: "Μιά στιγμή. πρὶν μοῦ βγάλετε τό βέλος θέλω νά ξέρω ποῖος τό ἔρριξε. Ἦταν ἄντρας ἢ γυναίκα; Εὐγενής ἢ ἀγροῖκος; καί ἦταν τό τόξο του μεγάλο ἢ μικρό; Ἦταν φτιαγμένο ἀπό ξύλο ἢ ἀπό καλάμι; Καί ἡ χορδή του ἀπό τί ἦταν καμωμένη; Ἀπό νῆμα ἢ ἀπό ἔντερο; Καί τό βέλος ἦταν

συνηθισμένο ἢ εἶχε γίνει ἀπὸ ἰνδιάνικο καλάμι; Καί πῶς ἦταν βαλμένα τὰ φτερά τοῦ βέλους; Πρὶν τὸ βγάλετε θέλω νὰ τὰ ξέρω ὅλα αὐτά". Τί θὰ γίνει τότε ὁ τραυματίας;

Μέχρι νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ ἀπαντήσεις σ' ὅλα τὰ παραπάνω ἐρωτήματα τὸ δηλητήριο θὰ ἔχει ἀναμφίβολα τὸ χρόνο νὰ ἀπλωθεῖ μέσα του καὶ ὁ τραυματίας θὰ πεθάνει. Πρώτη δουλειά εἶναι λοιπὸν νὰ βγεῖ τὸ βέλος καὶ νὰ ἐμποδισθεῖ τὸ δηλητήριο ἀπὸ τὸ νὰ ἀπλωθεῖ στὸν ὀργανισμό του.

Ὅταν ὁ κόσμος κωδυνεύει νὰ καεῖ ἀπὸ τίς φλόγες τοῦ πάθους, ἡ δομὴ ἢ ἡ σύνθεση τοῦ σύμπαντος δὲν ἔχουν τὴν παραμικρὴ σημασία. Οὔτε ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ ποία εἶναι ἡ ἰδανικὴ μορφή τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας.

Τὸ ἐρώτημα ἂν τὸ σύμπαν ἔχει ὅρια ἢ εἶναι αἰώνιο μπορεῖ νὰ παραμείνει ἀναπάντητο μέχρις ὅτου βροῦμε κάποιον τρόπο νὰ σβήσουμε τὴ φωτιά τῆς γέννησης, τῶν γηρατειῶν, τῆς ἀρρώστειας καὶ τοῦ θανάτου. Ὅταν ὑπάρχει σπαραγμός, θλίψη, δυστυχία καὶ πόνος, πρέπει πρῶτα νὰ ψάξομε γιὰ ἓνα τρόπο νὰ λύσομε αὐτὰ τὰ προβλήματα. Ὅταν τὸ πετύχομε μπορούμε νὰ ἀσχοληθοῦμε καὶ μὲ τὸ ἐρώτημα τῶν ὀρίων ἢ τῆς αἰωνιότητος τοῦ σύμπαντος.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα μᾶς δείχνει τί εἶναι σημαντικό νὰ ξέρομε καὶ τί ἀσήμαντο. Διδάσκει δηλαδή

Ὁ Πρακτικός Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

πῶς πρέπει νά μαθαίνουν τά ἄτομα ὃ, τι ἀκριβῶς τούς χρειάζεται καί τίποτε ἄλλο — νά ἐγκαταλείπουν ὃ, τι ἀξίζει νά ἐγκαταλειφθεῖ, νά ἀσκοῦνται σέ ὃ, τι πρέπει νά ἀσκηθοῦν καί νά φωτίζονται σέ ὃ, τι χρειάζεται φῶς.

Οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν ἄρα νά διακρίνουν πρῖν ἀπό κάθε ἄλλο τί εἶναι πραγματικά σημαντικό, ποῦ πρόβλημα πρέπει νά λύσουν πρῶτα, ποῖο εἶναι τό πῶ πιεστικό θέμα τους. Καί γιά νά τό κάνουν αὐτό πρέπει νά ἀσκήσουν πρῶτα τό πνεῦμα τους. Πρέπει δηλαδή νά ἐξασφαλίσουν πρῖν ἀπό κάθε ἄλλο τόν ἔλεγχο τοῦ νοῦ των.

2. "Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι κάποιος πάει στό δάσος γιά νά μαζέψει ξύπο ἀπό αὐτό πού ὑπάρχει στό κέντρο τοῦ κορμοῦ τῶν δέντρων. Γυρνάει ὁμως μέ ἓνα φορτίο ἀπό κλαδιά καί φύλα, πιστεύοντας ὅτι ἐξασφάλισε ἔτσι αὐτό πού ἤθελε. Δέν θά ἦταν ἀνόητο νά μείνει εὐχαριστημένος μέ τό ἐν λόγω προϊόν τῆς προσπάθειάς του στό δάσος; "Ὅμως αὐτό εἶναι πού κάνουν οἱ περισσότεροι.

Ὁ ἄνθρωπος ἀναζητᾷ ἓνα μονοπάτι πού θά τόν ὀδηγήσει μακριά ἀπό τή γέννηση, τά γηρατειά, τήν ἀρρώστεια καί τό θάνατο, ἤ ἀπό τό σπαραγμό, τή θλίψη, τή δυστυχία καί τόν πόνο. Παρ' ὅλα αὐτά ἀκολουθεῖ τό μονοπάτι γιά λίγο, παρατηρεῖ κάποια βελτίωση κι' ἀμέσως μεγαλοπιάνεται γιά νά καταλήξει περήφανος φαντασμένος καί αὐταρχικός. Εἶναι σάν αὐτόν πού ἤθελε

τό "μεδούλι" τῶν δέντρων μὰ ἔφυγε ἱκανοποιημένος μέ ἓνα φορτίο κλαδιά καί φύλλα.

Κάποιος ἄλλος μένει εὐχαριστημένος μέ τήν πρόοδο πού μέ λίγη μόνο προσπάθεια, γιά νά τή σταματήσῃ καί νά ξιπασθεῖ. Παίρνει μαζί του μόνο ἓνα φορτίο ἀπό κλαδιά, ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀρχικά γύρευε.

Κάποιος ἄλλος, βρίσκοντας ὅτι ὁ νοῦς του ἡρεμεῖ καί οἱ σκέψεις του γίνονται πῶ καθάρειες, σταματᾷ κι'αὐτός τήν παραπέρα προσπάθεια καί γίνεται φαντασμένος. Κι'αὐτός δέν ἔχει πάρει μαζί του παρά ἓνα δεμάτι ἀπό δεύτερα ξύλα ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀρχικῶς ἀναζητοῦσε.

Κάποιος ἄλλος πάλι γίνεται περήφανος παρατηρώντας ὅτι ἀπέκτησε μιὰ δόση διαίσθησης. "Ἐχει ἀποκτήσῃ κι'αὐτός ἓνα φορτίο ἀπό ξυλῶδεις ἴνες ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀποζητοῦσε. "Ὅλοι αὐτοί οἱ ἀναζητητές πού ἱκανοποιῶνται εὐκολα μέ τήν ἀνεπαρκῆ των πρόδο γιά νά γίνουν περήφανοι ἢ ἀγέρωχοι, σταματοῦν τίς προσπάθειές των καί εὐκολα πέφτουν στή ραθυμία. Ἀναπόδραστα λοιπόν ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι θά γνωρίσουν πάλι τή δυστυχία.

"Ὅσοι ἀναζητοῦν τό πραγματικό μονοπάτι γιά τή Φῶτιση δέν ἀντιμετωπίζουν ἔργο εὐκολο ἢ ἓνα καθῆκον πού θά γίνῃ πῶ εὐχάριστο ἂν οἱ γύρω τούς δείξουν σεβασμό τιμῆ ἢ ἀφοσίωση. Ἀκόμα δέν πρέπει νά νομίζουν ὅτι μέ μικρή προσπάθεια θά ἐξασφαλίσουν μεγάλη πρόοδο στήν ἡρεμία, τή γνώση ἢ τή διαίσθηση.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει νά συλλάβουν τή θεμελιώδη

‘Ο Πρακτικός Δρόμος τῆς ‘Ολοκλήρωσης

φύση αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

3. ‘Ο κόσμος δέν διαθέτει μιάν ἀνθύπαρκτη ὑπόσταση δικιά του. Ἀποτελεῖ ἀπλῶς τεράστιο σύμπλεγμα ἀπό αἰτίες καί συνθῆκες πού ἔχουν τήν προέλευσή τους μοναδικά καί ἀποκλειστικά στίς δραστηριότητες τοῦ νοῦ ἐνεργοποιημένου ἀπό τήν ἄγνοια, τίς φαντασιώσεις, τίς ἐπιθυμίες καί τή λαγνεῖα. Δέν πρόκειται λοιπόν γιά κάτι τό ἐξωτερικό, πού ὁ νοῦς ἀπλῶς συλλαμβάνει ἐσφαλμένα. ‘Ο κόσμος δέν ἔχει κἄν οὐσία. Ἐμφανίσθηκε μέσω τῶν δραστηριοτήτων τοῦ νοῦ, πού μ’αὐτόν τόν τρόπο ἀπλῶς ἐξεδήλωσε τήν πλάνη του. Θεμελιώθηκε δηλαδή καί κατασκευάσθηκε ὁ κόσμος ἀπό τίς ἐπιθυμίες τοῦ νοῦ — ἀπό τά δεινά καί τούς ἀγῶνες του, ἀνεξάρτητα ἀπό τόν πόνο πού προκάλεσε στόν ἴδιο ἢ παραπάνω ἔκπτωσή του πρὸς τήν πλεονεξία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία. Οἱ ἄνθρωποι πού ἀναζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά πολεμήσουν ἓνα νοῦ τέτοιο, ἄν θέλουν νά πετύχουν στό σκοπό τους.

4. ὦ πνεῦμα μου! Γιατί πλανιέσαι ἔτσι ἀνήσυχά πάνω ἀπό τίς ἐναλλασσόμενες συνθῆκες τῆς ζωῆς; Γιατί μέ μπερδεύεις καί μέ ταραξείς τόσο; Γιατί μέ πιέξεις νά ἀποκτήσω τόσα πράγματα; Εἶσαι σάν ἓνα ἡνί πού γίνεται κομμάτια, πρὶν ἀκόμα ἀρχίσει νά ὀργώνει. Εἶσαι σάν ἓνα πηδάλιο πού ξεχαρβαλώνεται μόλις τό σκάφος ἀνοιχτεῖ στό πέλαγος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου. Ἄλλωστε γιά ποῖο λόγο νά ξαναγεννηθοῦμε ἀροῦ δέν κάνομε καλή χρήση τῆς τρέχουσας ζωῆς;

᾽Ω πνεῦμα μου: Κάποτε μέ ἔκανες νά γεννηθῶ βασιλιάς. Ἀργότερα μέ ἔκανες νά γεννηθῶ ἀνεπιθύμητος καί νά ζητιανεύω τό φαῖ μου στους δρόμους. Μερικές φορές μέ κάνεις νά γεννιέμαι σέ παλάτια παραδείσια καί νά ζῶ μέσα σέ πολυτέλεια καί γαλήνη. Φορές ἄλλες στίς φλόγες τῆς κόλασης μέ πετᾶς.

᾽Ω ἀνόητο, ἀνόητο πνεῦμα μου! Ἔτσι λοιπόν μέ ὀδήγησες σέ μονοπάτια διάφορα, ἀροῦ ὑπάκουος ἤμουν καί πειθήνιος. Τώρα ὅμως πού ἄκουσα τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, μή μέ ἐνοχλεῖς ἄλλο. Μή μοῦ προξενεῖς ἄλλες ταλαιπωρίες. Ἔλα νά ἀναζητήσομε μαζί τή Φώτιση, ταπεινά κι ὑπομονετικά.

᾽Ω πνεῦμα μου. Ἄν μπορούσες κάποτε νά μάθεις ὅτι τά πάντα εἶναι ἀν-υπόστατα καί παροδικά! Ἄν μπορούσες νά μάθεις νά μήν ἀρπάζεσαι ἀπό τά πράγματα, νά μήν τά ἐπιθυμεῖς, νά μήν ἐπιτρέπεις τήν πλεονεξία, τό θυμό ἢ τήν ἀπερισκεψία, τότε θά συνταξιδεύαμε γαλήνια — τότε, σπάζοντας τά δεσμά τῶν ἐπιθυμιῶν μέ τό σπαθί τῆς σοφίας, μακρῶς ἀπό τίς συνθήκες πού ὀλοένα ἀλλάζουν, πότε πλεονεκτικές καί πότε μειονεκτικές, πότε καλές καί πότε κακές, χαμένοι ἢ κερδισμένοι, ἐπαινούμενοι ἢ λοιδορούμενοι, θά ζούσαμε γαλήνια.

᾽Ω πνεῦμα μου ἀγαπημένο! Ἐσὺ πρῶτο ξύπνησες μέσα μου τήν πίστη. Ἐσὺ πρῶτο μοῦ ἔδωσες τήν ἰδέα νά ἀναζητήσομε μαζί τή Φώτιση. Γιατί παραδίνας τόσο εὐκόλα στήν πλεονεξία, τήν ἀγάπη τῶν ἀνέσεων καί τά εὐχάριστα ἐρεθίσματα;

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

Ὡ πνεῦμα μου! γιατί τρέχεις ἐδῶ καί κεῖ ἄσκοπα; Ἔλα νά διασχίσουμε μαζί τή φουρτουνιασμένη θάλασσα τῆς πλάνης. Μέχρις ἐδῶ ἔκανα ὅ,τι ἤθελες. Τώρα πρέπει νά κάνεις ἐσύ ὅ,τι ἐγώ θέλω. Μαζί λοιπόν θά ἀκολουθήσουμε τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Ὡ πνεῦμα μου ἀγαπημένο! Αὐτά τά Βουνά, τά ποτάμια καί οἱ θάλασσες ἀλλάζουν καί φέρνουν τόν πόνο. Ποῦ μπορούμε νά βροῦμε τήν ἡρεμία μέσα σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς πλάνης; Ἄς ἀκολουθήσουμε τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα γιά νά φθάσουμε στήν ἀπέναντι ὄχθη τῆς Φώτισης.

5. Αὐτοί πού ἀναζητοῦν πραγματικά τό μονοπάτι γιά τή Φώτιση, βάζουν τό νοῦ τους σέ μιά πορεία. Μετά προχωροῦν μέ μεγάλη ἐπιμονή. Ἀκόμα κι'ἂν μερικοί τοὺς ἔχουν κακομεταχειρισθεῖ καί ἄλλοι τοὺς ἔχουν κοροϊδέψει, προχωροῦν ἀπερίσπαστοι. Δέν θυμώνουν ἂν τοὺς γρονθοκοποῦν, τοὺς πετροβολοῦν, ἢ τοὺς λαβώνουν μέ σπαθιά.

Ἀκόμα καί στήν περίπτωση πού οἱ ἐχθροί σοῦ κόψουν τό κεφάλι, τό πνεῦμα σου δέν πρέπει νά ταραχθεῖ. Ἄν ἀφήσεις τό πνεῦμα σου νά σκιαστεῖ ἀπό τά δεινά σου, δέν θά ἀκολουθήσεις τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Πρέπει νά εἶσαι ἀποφασισμένος, ὅ, τιδῆποτε καί ἂν σοῦ συμβεῖ, νά μείνεις σταθερός καί νά ἀκτινοβολήσεις σκέψεις συμπόνιας καί καλωσύνης. Δέν πάει νά σέ κακομεταχειρισθοῦν; Δέν πάει νά ἔρθουν δυστυχίες;

Πρέπει νά αποφασίσῃς ὅτι θά μείνῃς ἀκλόνητος καί γαλήνιος, προσηλωμένος στή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Γιά νά φθάσω στή Φώτιση, θά ἐπιχειρήσω τά ἀκατόρθωτα καί θά ὑπομείνω τά ἀβάσταχτα. Θά δώσω τά πάντα! Ἄν μοῦ ποῦν ὅτι γιά νά κερδίσω τή Φώτιση πρέπει νά περιορίσω τό φαγητό μου σ'ένα σπειρί ρύζι τήν ἡμέρα, θά τρώω μόνο τόσο. Ἄν τό μονοπάτι γιά τή Φώτιση μέ περάσει μέσα ἀπό τίς φλόγες, θά προχωρήσω.

Ὅμως δέν πρέπει κανένας νά κάνει αὐτά τά πράγματα μέ ὑστεροβουλία. Πρέπει νά τά κάνει γιατί ἔτσι πρέπει. Καί πρέπει νά τά κάνει μέ συμπονετική καρδιά, ὅπως μιά μάννα πού περιποιεῖται τό μικρό ἢ ἄρρωστο παιδί της, χωρίς νά σκέπτεται τόν ἑαυτό της ἢ τίς ἀνέσεις της.

6. Ζοῦσε κάποτε ἕνας βασιλιάς πού ἀγαποῦσε τό λαό του καί τή χώρα καί κυβερνοῦσε μέ σοφία καί καλωσύνη, ἔτσι πού ὁ τόπος εὐημεροῦσε ἐπιδιδόμενος σέ ἔργα εἰρηνικά. Ὁ βασιλιάς ζητοῦσε συνεχῶς περισσότερη σοφία, προσφέροντας ὡς καί ἀμοιβή σέ ὅποιον μπορούσε νά τόν ὀδηγήσει σέ διδασκαλίες ἀξιόλογες.

Τήν ἀρροσίωση καί τή σοφία του, τελικά τήν πρόσεξαν οἱ θεοί, ὅμως ἀποφάσισαν νά τόν δοκιμάσουν. Ἔτσι ἕνας θεός μεταμφιεσμένος σέ δαίμονα ἔφθασε στίς πύλες τοῦ παλατιοῦ καί ζήτησε νά τόν πάνε στό βασιλιά, γιατί εἶχε νά τοῦ δείξει μιά ἱερή διδασκαλία.

ἽΟ Πρακτικός Δρόμος τῆς ἽΟλοκλήρωσης

ἽΟ βασιλιάς, ὅταν πῆρε τό μήνυμα, εὐχαριστήθηκε, τόν δέχθηκε εὐγενικά καί τοῦ ζήτησε νά μιλήσει. ἽΟ δαίμονας τότε πῆρε μιάν ἀπαίσια μορφή καί ἀπήτησε νά τοῦ φέρουν φαγητό, λέγοντας ὅτι δέν θά δίδασκε μέχρις ὅτου ἔφερναν τό συγκεκριμένο ἔδεσμα πού τοῦ ἄρεσε. Τοῦ πρόσφεραν μιά ποικιλία ἀπό φαγητά, ἀλλά ἐκεῖνος εἶπε ὅτι θέλει νά φάει ζεστή ἀνθρώπινη σάρκα καί αἷμα. ἽΕνας πρίγκηπας πρόσφερε τότε τό σῶμα του καί ἡ βασίλισσα τό δικό της. ἽΟ δαίμονας ὁμως δέν ἔμεινε ἱκανοποιημένος καί ζήτησε νά φάει τό σῶμα τοῦ ἴδιου τοῦ βασιλιᾶ.

ἽΕκεῖνος ἔδειξε πρόθυμος νά τό προσφέρει, ζήτησε ὁμως νά ἀκούσει πρῶτα τή διδασκαλία πρῖν ὑλοποιήσει τήν προσφορά του.

ἽΟ θεός εἶπε τότε τίς παρακάτω σοφές φράσεις: "ἽΗ ὀδύνη καί ὁ φόβος ξεπηδοῦν ἀπό τή λαγνεῖα. ἽΟσοι ἀπαλλάσσονται ἀπό αὐτήν δέν νιώθουν πιά ὀδύνη ἡ φόβο. ἽΛέγοντας τά παραπάνω ὁ θεός παρουσιάσθηκε – ξαφνικά – μέ τήν πραγματική του μορφή σ' ὅλους τοὺς παρισταμένους. ἽΟ πρίγκηπας καί ἡ βασίλισσα παρουσιάστηκαν ἐπίσης μέ τήν ἀρχική τους μορφή.

7. Στά ἽΙμαλάια ζοῦσε ἕνας κυνηγός τῆς ἽΑληθινῆς ἽΑτραποῦ. Δέν τόν ἐνδιέφεραν καθόλου οἱ θησαυροί τῆς Γῆς, ἡ (ἔστω) οἱ ἀπολαύσεις τοῦ Παραδείσου. Γύρευε μονάχα ἐκείνη τή διδασκαλία πού θά μπορούσε νά διαλύσει τίς πλάνες τοῦ νοῦ του.

Οἱ θεοί ἐντυπωσιάσθηκαν μέ τή σοβαρότητα καί τήν εἰλικρίνεια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί ἀποφάσισαν

νά δοκιμάσουν τό πνεῦμα του. "Ἐτσι, ἕνας θεός μεταμφιέσθηκε σέ δαίμονα καί παρουσιάσθηκε στά Ἰμαλάια τραγουδώντας: "Τά πάντα ἀλλάζουν, τά πάντα ἐμφανίζονται κι'ἐξαφανίζονται".

Ὁ ἀναζητητής τῆς ἀλήθειας ἄκουσε αὐτό τό τραγούδι καί τοῦ ἄρεσε πολύ — τόσο σάν νά εἶχε βρεῖ μιὰ πηγὴ μέ δροσερό νερό καί νά εἶχε σβήσει τὴ δίψα του, ἢ σάν νά εἶχε ἐλευθερωθεῖ ἀπροσδόκητα κάποιος σκλάβος. Μονολόγησε: "Ἐπιτέλους βρῆκα τὴν ἀληθινὴ διδασκαλία πού ἔψαχνα τόσον καιρό". Ἀκολούθησε τὴ φωνή καί στό τέλος ἔφθασε μπροστά στόν τρομερό δαίμονα. Ἀνήσυχος τόν πλησίασε καί τοῦ εἶπε: "Ἐσύ τραγουδοῦσες τό ἱερό τραγούδι πού μόλις τώρα ἄκουσα; Ἄν ἦσουν ἐσύ, σέ παρακαλῶ τραγουδήσε μου κι'ἄλλο".

Ὁ δαίμονας ἀπήντησε: "Ναί, δικό μου ἦταν τό τραγούδι, ἀλλά δέν μπορῶ νά τραγουδήσω ἄλλο πρὶν φάω κάτι. Πεθαίνω τῆς πείνας".

Ὁ ἀναζητητής τῆς ἀλήθειας τόν παρακάλεσε ὁμως θερμά νά τραγουδήσει κι'ἄλλο λέγοντας: "Αὐτό τό τραγούδι ἔχει γιὰ μένα νόημα ἱερό, κι'ἔψαχνα τὴ διδασκαλία πού προβάλλει ἐδῶ καί πολύ καιρό. Μά ἄκουσα μόνο τό μισό. Σέ παρακαλῶ, δῶσε νά ἀκούσω καί τό ὑπόλοιπο".

Ὁ δαίμονας εἶπε πάλι: "Πεθαίνω τῆς πείνας, ἀλλά ἂν φάω ζεστές σάρκες καί αἷμα ἀνθρώπου, θά σοῦ τελειώσω τό τραγούδι".

Ὁ κυνηγός τῆς ἀλήθειας, μέσα στό ζῆλο του νά ἀκούσει τὴν ὑπόλοιπη διδασκαλία, ὑποσχέθηκε στό

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

δαίμονα νά τοῦ προσφέρει τό σῶμα του μόλις τήν ἄκουγε.
Τότε ὁ δαίμονας συμπλήρωσε τό τραγούδι ψέλνοντας:

Τά πάντα ἀλλάζουν,

Τά πάντα ἐμφανίζονται κι' ἐξαφανίζονται,

Ἐπάρχει ἀπόλυτη γαλήνη

Ὅταν κάποιος βρίσκεται

Πάνω καί ἀπό τή ζωή

Καί ἀπό τήν ἐξαφάνισή της.

Μόλις τό ἄκουσε αὐτό ὁ ἄνθρωπος ἔγραψε τό ποίημα στούς γύρω βράχους καί στά δέντρα, καί μετά ἤσυχθα σκαρφάλωσε σέ ἓνα ἀπ'αὐτά καί πήδηξε στά πόδια τοῦ δαίμονα γιά νά τόν φάει. Ἐκεῖνος ὁμως εἶχε ἐξαφανισθεῖ καί στή θέσή του ὁ λαμπρός θεός δέχθηκε τό σῶμα τοῦ κυνηγοῦ, χωρίς νά τό ἀρῆσει νά πάθει τό παραμικρό.

8. Κάποτε ζοῦσε ἓνας σοβαρός ἐρευνητής τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ πού λεγόταν Σανταπραουντίτα. Παραμέρισε κάθε πειρασμό γιά ὑλικά ὠφέλη ἢ τιμές καί ἀναζητοῦσε τό Δρόμο μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του. Κάποια μέρα μιά φωνή ἀπό τόν οὐρανό τοῦ φώναξε: "Σανταπραουντίτα! Προχώρα ἴσια πρὸς τήν ἀνατολή καί μὴ σκέπτεσαι οὔτε ζέστη οὔτε κρύο, μὴ δίνεις σημασία οὔτε σέ ἔπαυους οὔτε σέ κοροϊδίες καί μὴν ἐνοχλεῖσαι ἀπό τίς διακρίσεις τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ. Στή μακρῶν ἀνατολή θά γνωρίσεις ἓναν ἀληθινὸ δάσκαλο καί θά φωτισθεῖς — ἂν κάνεις ὅπως λέω".

Ὁ Σανταπραουντίτα χάρηκε πολύ πού πήρε

αὐτές τίς συγκεκριμένες ὁδηγίες καί ἀμέσως ξεκίνησε. Πολλές φορές ἀναγκάσθηκε νά κοιμηθεῖ ἐκεῖ πού τόν εὑρισκε ἡ νύχτα — σέ κάποιου ἀπόμερο ἀγρό, ἤ σέ ἄγρια βουνά. Καί ξένος καθὼς ἦταν σέ τόπους ξένους, ταπεινώθηκε πολλές φορές. Κάποτε ἔγινε καί δούλος, πουλώντας τήν ἴδια του τή σάρκα ἀπό τήν πείνα. Ἀλλά τελικά βρῆκε τόν ἀληθινό δάσκαλο καί τοῦ ζήτησε τή συμβουλή του.

Ἐπίσης ἔνα ρητό πού λέει: "Τά καλά πράγματα κοστίζουν" καί ὁ Σανταπραουντίτα βεβαίωι γιά τοῦ λόγου τό ἀληθές! Συνάντησε ὄντως πολλές δυσκολίες στό ταξίδι του, καθὼς ἀναζητοῦσε τήν ἀλήθεια. Δέν εἶχε χρήματα γιά νά ἀγοράσει λουλούδια καί λιβάνι, ὥστε νά μπορέσει νά τά προσφέρει στό δάσκαλο. Προσπάθησε νά δουλέψει, ἀλλά κανένας δέν ἤθελε τίς ὑπηρεσίες του. Ἐμοιαζε σάν νά ὑπῆρχε κάποιου κακοῦ πνεῦμα, πού τόν ἐμπόδιζε ὅπου κι ἂν πήγαινε. Ὁ δρόμος γιά τή Φώτιση εἶναι δύσκολος καί μπορεῖ νά στοιχίσει στόν ἄνθρωπο ἀκόμα καί τή ζωή του.

Στό τέλος ὁ Σανταπραουντίτα συνάντησε τόν ἴδιον τό δάσκαλο καί τότε γνώρισε μιά καινούργια δυσκολία: Δέν εἶχε χαρτί γιά νά κρατήσῃ σημειώσεις, οὔτε πέννα καί μελάνι γιά νά γράψῃ. Τρύπησε λοιπόν τόν καρπό του καί κράτησε σημειώσεις γράφοντας μέ τό αἷμα πού ἔρρεε ἀπό ἐκεῖ. Μ'αὐτόν τόν τρόπο ἐξασφάλισε τήν πολὺτιμη Ἀλήθεια.

9. Κάποτε ζοῦσε ἓνα ἀγόρι πού τόλεγαν Σουντάνα. Ἐπεδίωκε ἐπίσης τή Φώτιση κι ἔψαχνε μέ ζῆλο γιά

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

τό δρόμο πού ὀδηγεῖ ἐκεῖ. Ἀπό ἓνα ψαρά ἀπέκτησε τή γνώση τῆς θάλασσας. Ἀπό ἓνα γιατρό ἔμαθε νά συμποῦνᾶ τούς ἀρρώστους. Ἀπό ἓνα πλούσιω ἔμαθε ὅτι ἡ ἀποταμίευση ἦταν τό μυστικό τῆς ἐπιτυχίας του καί σκέφθηκε πόσο χρήσιμο θά ἦταν ἂν καί ὁ ἴδιος μάζευε τό παραμικρό "κέρδος" στό δρόμο πρὸς τή Φώτιση.

Ἀπό ἓνα διαλογιζόμενο μοναχό ἔμαθε ὅτι ὁ ἀγνός καί γαλήνιος νοῦς ἔχει τή θαυματουργή ἰκανότητα νά ἐξαγνίζει καί νά ἡρεμεῖ τούς ἀνθρώπους. Κάποτε γνώρισε καί μιᾶ γυναίκα μέ ιδιαίτερα ἔντονη προσωπικότητα, πού τόν ἐντυπωσίασε μέ τή γενναιοδωρία της. Ἀπ'αὐτήν διδάχθηκε ὅτι τό νά δίνει κανεῖς εἶναι προῖόν σοφίας. Γνώρισε κι'ἓνα γέρο περιπλανώμενο, πού τοῦ εἶπε ὅτι γιά νά φθάσει σέ ἓνα ὀρισμένο μέρος ἔπρεπε νά σκαρφαλώσει σέ βουνό μέ σπαθιά καί νά περάσει ἀπό κοιλάδα φλεγόμενη. "Ἐτσι ὁ Σουντάνα ἔμαθε ἀπό τήν ἴδια τήν πείρα ὅτι μπορεῖ κανεῖς νά ἀποκομίσει ἀληθινὸ δίδαγμα ἀπὸ τό κάθε τί πού βλέπει ἢ ἀκούει— ὅ,τι καί ἂν εἶναι αὐτό.

"Ἐμαθε τήν ὑπομονή, ἀπὸ μιᾶ φτωχή, ἀνάπηρη γυναίκα. Πῆρε μάθημα ἀπλῆς χαρᾶς βλέποντας παιδιά νά παίζουν στό δρόμο. Κι'ἀπὸ μερικούς εὐγενικούς καί ταπεινούς ἀνθρώπους, πού οὔτε σκέφθηκαν ποτέ νά ἐπιθυμήσουν κάτι πού ἄλλος ἐπιθυμεῖ, ἔμαθε πῶς νά ζεῖ ἀρμονικά μέ ὄλον τόν κόσμο.

Πῆρε ἓνα μάθημα διαφορετικῆς ἀρμονίας παρακολουθώντας τήν πρόσμιξη τῶν στοιχείων ἀπὸ τά ὁποῖα γίνεται τό λιβάνι καί ἓνα ἄλλο γιά τό τί θά πεῖ

εὐγνωμοσύνη ἀπό ἓναν ἄνθρωπο ἔμπειρο περί τήν διευθέτηση λουλουδιῶν, Κάποια μέρα, περνώντας ἀπό τό δάσος, ξεκουράσθηκε κάτω ἀπό ἓνα ἱερό δέντρο καί πρόσεξε ἐκεῖ κοντά κάποιον βλασταράκι πού ξεπετιόταν μέσα ἀπό ἓνα δέντρο πεσμένο καί ξεραμένο. Αὐτό τοῦ ἔδωσε νά καταλάβει τήν ἀβεβαιότητα τῆς ζωῆς.

Τό φῶς τοῦ ἡλίου τήν ἡμέρα καί τά ἀστέρια πού τρεμοσβήνουν τή νύχτα, συνέχεια ἀναζωογονοῦσαν τό πνεῦμα του. Ἔτσι ὁ Σουντάνα ἀξιοποίησε τίς ἐμπειρίες τῆς μακρᾶς του περιπλάνησης.

Πραγματικά, ὅσοι ἀναζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά θεωροῦν τό νοῦ τους σάν πύργο καί νά τόν στολίζουν. Πρέπει νά ἀνοίγουν διάπλατα τίς πύλες του στό Βούδδα καί μέ σεβασμό καί ταπεινότητα νά Τόν προσκαλοῦν στά πιά κρυφά του δώματα, ὥστε νά Τοῦ προσφέρουν ἐκεῖ τό μυρωδάτο λιβάνι τῆς πίστης καί τά ἄνθη τῆς εὐγνωμοσύνης καί τῆς χαρᾶς.

II

ΤΡΟΠΟΙ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Ὅποιος ἀναζητᾷ τή Φώτιση πρέπει νά καταλάβει καί νά ἀκολουθήσει τρεῖς τρόπους ἄσκησης: Πρῶτο, πειδαρχημένη συμπεριφορά, δεύτερο, σωστή συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί τρίτο, σοφία.

Τί θά πεῖ πειδαρχημένη συμπεριφορά; Ὁ κάθε ἄνθρωπος, εἴτε λαϊκός εἶναι εἴτε ἀναζητητής τοῦ Δρόμου, θά πρέπει νά ἀκολουθεῖ τίς γνωστές ὁδηγίες

ἜΟ Πρακτικός Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς. Θά πρέπει νά ἐλέγχει νοῦ καί σῶμα, ὅπως ἐπίσης θά πρέπει νά φυλάει τίς πύλες τῶν πέντε αἰσθήσεων. Θά πρέπει νά φοβάται ἀκόμα καί τό πῶ μικρό κακό, ἐνῶ θά προσπαθεῖ παράλληλα νά κάνει συνεχῶς περισσότερο τό καλό.

Τί θά πεί συγκέντρωση τοῦ νοῦ; Σημαίνει νά ἀποφεύγει κανεῖς ὅσες ἐπιθυμίες σχετίζονται μέ τήν πλεονεξία καί τήν κακία μόλις αὐτές παρουσιάζονται, διατηρώντας τό νοῦ ἀγνό καί γαλήνιο.

Τί θά πεί σοφία; Σοφία εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς ἐπιτρέπει νά κατανοοῦμε ἀπόλυτα καί νά δεχόμαστε ὑπομονετικά τήν Τετράπτυχο Εὐγενῆ Ἀλήθεια — νά ξέρομε δηλαδή γιά τή δυστυχία καί τή φύση της· νά ξέρομε γιά τό αἷτιο τῆς δυστυχίας· νά ξέρομε πῶς μποροῦμε νά σταματήσομε τή δυστυχία· καί νά ξέρομε τή Ὀκταμερῆ Εὐγενῆ Ἀτραπό πού ὀδηγεῖ στήν ἄρση τῆς δυστυχίας.

ἜΟσοι ἀκολουθοῦν μέ ζῆλο αὐτούς τούς τρεῖς τρόπους ἄσκησης μποροῦν δίκαια νά ὀνομασθοῦν μαθητές τοῦ Βούδδα.

ἜΑς ὑποθέσομε ὅτι ἕνας γαῖδαρος χωρίς μορφή, φωνή ἢ κέρατα ὅπως ἢ ἀγελάδα ἀκολουθοῦσε ἕνα κοπάδι ἀγελάδες λέγοντας: "Κοιτάξτε, εἶμαι καί ἐγώ ἀγελάδα". Θά τόν πίστευε κανεῖς; Εἶναι σάν κάποιος, πού δέν ἀκολουθεῖ τούς τρεῖς τρόπους ἄσκησης, νά περηφανεύεται ὅτι ἀποζητᾶ τή Φώτιση καί ὅτι εἶναι μαθητής τοῦ Βούδδα.

Πρῖν νά μαζέψει ὁ γεωργός τή συγκομιδή τό φθινόπωρο, πρέπει πρῶτα νά ὀργώσει τό χωράρι, νά

σπείρει τὸ σπόρο, νὰ ποτίσει καὶ νὰ ξεριζώσῃ τὰ παράσιτά πού φυτρώνουν τὴν ἀνοιξή. Τὸ ἴδιο ὀφείλει νὰ κάνει καὶ αὐτὸς πού θέλει νὰ φθάσῃ στὴ Φώτιση: πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τοὺς τρεῖς τρόπους ἀσκήσεως. Ὁ γεωργὸς δὲν περιμένει νὰ δεῖ τοὺς βλαστοὺς σήμερα, ὀλόκληρα τὰ φυτὰ αὔριο καὶ νὰ μαζέψῃ τὴ συγκομιδὴ μεθαύριο. Τὸ ἴδιο ὅποιος ἀναζητᾷ τὴ Φώτιση δὲν μπορεῖ νὰ περιμένει ὅτι θὰ ἀποβάλλῃ τὸ πάθος γιὰ τὴν ἐγκοσμιότητα σήμερα καὶ τίς προσκολλήσεις ἢ κακὲς ἐπιθυμίες αὔριο, γιὰ νὰ πετύχῃ τὴ Φώτιση μεθαύριο.

Ὅπως τὰ φυτὰ δέχονται τὴν ὑπομονετικὴ φροντίδα τοῦ γεωργοῦ μετὰ τὴ σπορά, καθὼς οἱ καιρικὲς συνθηκὲς ἀλλάζουν καὶ ὁ καρπὸς ἀρχίζει νὰ σχηματίζεται, ἔτσι αὐτὸς πού ἐπιθυμεῖ τὴ Φώτιση, πρέπει μὲ ὑπομονή κι' ἐπιμονή νὰ καλλιεργήσῃ τὸ ἔδαφος γιὰ Αὐτήν, ἀκολουθώντας τοὺς τρεῖς τρόπους τῆς Ἀσκήσεως.

2. Εἶναι δύσκολο νὰ προχωρήσῃ κανεὶς στὸ μονοπάτι τῆς Φώτισης ὅσο κυνηγᾷ ἀνέσεις καὶ πολυτέλειες, ἀρῆνοντας τὸ νοῦ νὰ ταραζέται ἀπὸ τίς ἐπιθυμίες τῶν αἰσθήσεων. Ὑπάρχει τεράστια διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν ἀπόλαυση τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀπόλαυση τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ.

Ὅπως ἐξηγήσαμε ἤδη, ὁ νοῦς εἶναι ἡ πηγὴ ὅλων τῶν πραγμάτων. Ἐὰν αὐτὸς ἀπολαμβάνῃ τὴν ἐγκοσμιότητα, ἀναπόφευκτα θὰ ἀκολουθήσουν πλάνες καὶ δυστυχία. Ἐὰν ὅμως ὁ νοῦς ἀπολαμβάνῃ τὴν Ἀληθινὴ

Ἄτραπό, τότε ἡ εὐτυχία, ἡ ἱκανοποίηση καί ἡ Φώτιση σίγουρα θά ἀκολουθήσουν.

Ὅσοι λοιπόν ἀποζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά διατηροῦν τό πνεῦμα ἀγνό καί μέ ὑπομονή νά τηροῦν καί νά ἐφαρμόζουν τούς τρεῖς τρόπους πρόσβασης στή Φώτιση. Ἄν ἀκολουθήσουν τίς ὁδηγίες συμπεριφορᾶς, σίγουρα θά ἐξασφαλίσουν ἱκανοποιητική συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Καί ἂν ἀποκτήσουν αὐτήν τήν ἱκανότητα σίγουρα θά ἀποκτήσουν καί σοφία. Ἔτσι θά ὁδηγηθοῦν τελικά στή Φώτιση – χωρίς ἐξαίρεση.

Πραγματικά, αὐτοί οἱ τρεῖς τρόποι (νά ἀκολουθοῦμε τίς ὁδηγίες, γιά μιά ἠθικῶς ἀνεπιληπτη συμπεριφορά, νά ἀσκούμεθα στή συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί νά φερόμαστε πάντα μέ σοφία) ἀντιπροσωπεύουν τό πραγματικό μονοπάτι πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση.

Μέ τό νά μή τούς ἀκολουθοῦν, οἱ ἄνθρωποι ἐπισωρεύουν ἐδῶ καί πολύ καιρό πνευματικές πλάνες. Δέν πρέπει νά διαπληκτίζεται κανεῖς μέ ὄσους προσκολλῶνται στά ἐγκόσμια. Πρέπει ὅμως νά διαλογίζεται ὑπομονετικά μέσα σ'αὐτόν τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ ἀγνοῦ πνεύματος, γιά νά φθάσει κάποτε στή Φώτιση.

3. Ἄν ἐξετάσομε προσεκτικά τούς παραπάνω τρεῖς δρόμους θά δοῦμε ὅτι ἀγκαλιάζουν τήν Ὀκταμερή Εὐγενῆ Ἄτραπό, τά τέσσερα ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα, τίς τέσσερις σωστές διαδικασίες, τίς πέντε ἱκανότητες μέ τίς ὁποῖες μπορεῖ κανεῖς νά αὐξήσει τήν ἀποδοτικότητά του καί τήν τελειότητα τῶν ἐξι ἀσκήσεων.

Ἡ Ὀκταμερῆς Εὐγενῆς Ἄτραπός ἀναφέρεται

στή σωστή θεώρηση, τῆ σωστή σκέψη, τό σωστό λόγο, τῆ σωστή συμπεριφορά, τό σωστό τρόπο τοῦ ζῆν, τῆ σωστή προσπάθεια, τῆ σωστή συνειδητότητα καί τῆ σωστή συγκέντρωση.

Ἡ Σωστή Θεώρηση περιλαμβάνει: τήν κατανόηση τῆς Τετράπτυχης Εὐγενούς Ἀλήθειας, ἀποδοχή τοῦ νόμου αἰτίου-αἰτιατοῦ καί τήν ἀποφυγή τῆς πλάνης ἀπό τήν προσκόλληση στίς μορφές καί τίς ἐπιθυμίες.

Σωστή Σκέψη εἶναι ἡ ἀπόφαση νά ἀποφεύγομε τίς ἐπιθυμίες, νά μὴν εἶμαστε ἄπληστοι, νά μὴ θυμώνομε καί νά μὴν κάνομε πράξεις ἐπιβλαβεῖς.

Σωστός Λόγος εἶναι ἡ ἀποφυγή λόγων ψεύτικων, μάταιων, ὕβριστικῶν ἢ διαφοροῦμενων.

Σωστή Συμπεριφορά σημαίνει νά μὴν καταστρέφομε καμμία μορφή ζωῆς, νά μὴν κλέβομε καί νά μὴ μοιχεύομε.

Σωστός τρόπος τοῦ ζῆν σημαίνει νά ἀποφεύγομε κάθε τρόπο ζωῆς πού θά μπορούσε νά μᾶς ντροπιάσει.

Σωστή προσπάθεια σημαίνει νά δείχνει κανεῖς ζῆλο πρὸς τῆ σωστή κατεύθυνση.

Σωστή Συνειδητότητα σημαίνει νά ἀποκτοῦμε ἓνα νοῦ ἀγνό καί ἐνεργό.

Σωστή Συγκέντρωση σημαίνει νά διατηροῦμε τό νοῦ πρόσφορο καί γαλήνιο γιά τῆ συγκέντρωσή του, προσπαθώντας νά πραγματώνομε τήν ἀγνή οὐσία του.

4. Τά τέσσερα ἀξιοπρόσεκτα σημεία εἶναι: Πρῶτα, τό νά θεωροῦμε τό σῶμα ἀκάθαρτο, προσπαθώντας

Ὁ Πρακτικός Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

ταυτέχρονα νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό κάθε προσκόλληση σ'αυτό. Δεύτερο, νά θεωροῦμε τίς αισθήσεις σάν πηγὴ δυστυχίας ὅποια καί ἂν εἶναι τὰ ἀπορρέοντα συναισθήματα (θετικά ἢ ἀρνητικά). Τρίτο, νά ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὁ νοῦς βρίσκεται σέ κατάσταση συνεχοῦς ροῆς. Τέταρτο, νά συνειδητοποιοῦμε ὅτι τὰ πάντα στόν κόσμο συναρτῶνται πρὸς μεταμορφωνόμενα αἷτια καί συνθηκες, ἔτσι πού τίποτα δέν μένει ἀρετάβλητο γιά πάντα.

5. Οἱ τέσσερις σωστές διαδικασίες εἶναι: Πρῶτο, νά προλαβαίνομε τό κακό πρὶν ἐκδηλωθεῖ. Δεύτερο, νά ἀποβάλομε τό κακό μόλις ἀρχίσει νά ἐκδηλώνεται. Τρίτο, νά προτρέπομε τούς ἄλλους νά κάνουν καλές πράξεις. Τέταρτο, νά ἐνθαρρῦνομε τόν πολλαπλασιασμό καί τή συνέχιση τῶν καλῶν πράξεων πού ἔχουν ἤδη ἀρχίσει. Πρέπει κανεῖς νά προσπαθεῖ νά τηρεῖ αὐτές τίς τέσσερις διαδικασίες.

6. Οἱ πέντε ικανότητες πού ἀξάνουν τήν ἀποδοτικότητα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι: Πρῶτο, ἡ θέρμη στήν πίστη. Δεύτερο, ἡ ἐπιθυμία γιά προσπάθεια. Τρίτο, ἡ ικανότητα τῆς δυνατῆς μνήμης. Τέταρτο, ἡ ικανότητα γιά συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Καί πέμπτο, ἡ δυνατότητα τῆς διατήρησης τῆς καθαρῆς σοφίας. Αὐτές οἱ πέντε ικανότητες θεωροῦνται ἀπαραίτητες γιά νά φτάσει κανεῖς στή Φώτιση.

7. Ἡ τελειοποίηση τῶν ἕξι ἀσκήσεων γιά νά φθά-

σομε στήν ἄλλη ὄχθη τῆς Φώτισης εἶναι: Τό μονοπάτι τῆς προσφορᾶς, τό μονοπάτι τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁδηγιῶν συμπεριφορᾶς, τό μονοπάτι τῆς ἀνοχῆς, τό μονοπάτι τῆς προσπάθειας, τό μονοπάτι τῆς συγκέντρωσης τοῦ νοῦ καί τό μονοπάτι τῆς σοφίας. Ἀκολουθώντας αὐτά τά μονοπάτια, μπορεῖ κανεὶς νά περάσει σίγουρα ἀπὸ τὴν ὄχθη τῆς πλάνης στὴν ἀπέναντι ὄχθη τῆς Φώτισης.

Ἡ ἄσκηση τῶν Προσφορῶν μᾶς ἐπιτρέπει νά χτυπήσομε τὸν ἐγωϊσμό. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Ὁδηγιῶν συμπεριφορᾶς μᾶς κάνει νά ὑπολογίζομε τά δικαιώματα καί τίς ἀνέσεις τῶν ἄλλων. Ἡ ἄσκηση τῆς Ἀνοχῆς μᾶς βοηθάει νά ἐλέγχομε ἓνα νοῦ φοβερό ἢ ὀργισμένο. Ἡ ἄσκηση τῆς Προσπάθειας μᾶς βοηθάει νά εἴμαστε φιλόπονοι καί πιστοί. Ἡ ἄσκηση τῆς Συγκέντρωσης μᾶς βοηθά νά ἐλέγχομε ἓνα νοῦ ἀνήσυχο καί μάταιο. Καί ἡ ἄσκηση τῆς Σοφίας μετατρέπει ἓνα νοῦ σκοτεινὸ καί μπερδεμένο σέ διαίσθηση καθαρὴ καί διαπεραστικὴ.

Τηρώντας πιστά τίς ὁδηγίες συμπεριφορᾶς ἀποκτᾶμε τά σωστά θεμέλια γιὰ νά χτίσομε πάνω τους ἓνα μεγάλο κάστρο. Ἡ Ἀνοχὴ καί ἡ Προσπάθεια εἶναι τά τείχη αὐτοῦ τοῦ κάστρου πού τό προστατεύουν ἀπὸ ἐξωτερικούς ἐχθρούς. Συγκέντρωση καί Σοφία εἶναι ὁ προσωπικὸς ὀπλισμὸς τοῦ κάθε στρατιώτη πού τὸν προστατεύει ἀπὸ τίς ἐπιθέσεις τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ἄν κάποιος κάνει ἓνα δῶρο μόνο ὅταν τὸν βολεῦει, ἢ ἐπειδὴ εἶναι πῶ εὐκολο νά δώσει παρά νά μὴ δώσει, αὐτό συνιστᾶ βέβαια μιά προσφορά, ἀλλὰ ὄχι προσφορά πραγματικὴ. Ἡ πραγματικὴ προσφορά προέρχεται ἀπὸ μιά καρδιά γενναϊόδωρη πρὶν ἐκδηλωθεῖ αἴτημα. Εἶναι

αὐτὴ πού δίδεται ὄχι περιστασιακά, ἀλλὰ μόνιμα.

Οὐτε ὑπάρχει πραγματικὴ προσφορά ὅταν μετὰ τὴν πράξη μετανοεῖ ἡ ἐπαίρεται ὁ δωρητὴς. Πραγματικὴ προσφορά εἶναι μόνον ἐκείνη πού δίνεται μέ εὐχαρίστηση καί ξεχνιοῦνται ὁ δωρητὴς, ὁ ἀποδέκτης καί τό ἀντικείμενο.

Ἡ πραγματικὴ προσφορά ξεπηδᾷ ἀπό μιὰ καρδιά ἀγνή καί συμπονετικὴ, χωρὶς σκέψη ἀνταπόδοσης. Εἶναι προϊόν ἐπιθυμίας νά ζήσει κανεὶς μιὰ ζωὴ φωτισμένη.

Ὑπάρχουν ἑπτὰ εἶδη προσφορῶν πού μποροῦν νά κάνουν ἀκόμα καί ὅσοι δέν εἶναι πλούσιοι. Το πρῶτο εἶναι σωματικὸ καί ἀφορᾷ τὴν προσφορά ὑπηρεσίας μέσω ἐργασίας. Ἀποκορύφωμά της εἶναι ἡ προσφορά τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν παρακάτω ἱστορία. Το δεῦτερο εἶδος εἶναι ἡ πνευματικὴ προσφορά. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι διαθέτεις μιὰ συμπονετικὴ καρδιά ἀπέναντι στοὺς ἄλλους. Το τρίτο εἶναι ἡ προσφορά τῆς ματιᾶς, δηλαδή νά κοιτᾷς τοὺς ἄλλους ζεστά, πρᾶγμα πού θά τοὺς δώσει ἡρεμία. Τό τέταρτο εἶναι ἡ προσφορά ὑποστήριξης, δηλαδή νά προσφέρεις στοὺς ἄλλους τὴ στοργικὴ σου ὑποστήριξη μέ χαμόγελο. Τό πέμπτο εἶναι ἡ προφορικὴ προσφορά. Αὐτὸ σημαίνει νά προσφέρεις καλὰ καί ζεστά λόγια στοὺς ἄλλους. Τό ἕκτο εἶναι ἡ προσφορά θέσης. Δηλαδή νά προσφέρεις τὴ θέση σου στοὺς ἄλλους. Τό ἕβδομο εἶδος εἶναι ἡ προσφορά καταφυγίου, νά ἀφήνεις δηλαδή τοὺς ἄλλους νά περνοῦν τὴ νύχτα τους στό σπίτι σου. Αὐτά τά εἶδη προ-

σφορῶν μποροῦν νά γίνουν ἀπό τόν καθένα στήν καθημερῆ του ζωή.

8. Ὑπῆρχε κάποτε ἓνας πρίγκηπας πού τόν ἔλεγαν Σάτβα. Κάποια μέρα αὐτός καί δύο μεγαλύτεροι ἀδελφοί του πῆγαν στό δάσος νά παίξουν. Ἐκεῖ εἶδαν μιά πεινασμένη τίγρη πού ἦταν ἔτοιμη νά καταβροχθίσει τά μικρά της γιά νά ικανοποιήσει τήν πείνα της.

Οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοί τράπησαν σέ φυγή τρομοκρατημένοι, μά ὁ Σάτβα σκαρφάλωσε σέ ἓνα δέντρο καί πήδηξε πάνω στήν τίγρη γιά νά σώσει τά μικρά της.

Ὁ Σάτβα ἔκανε αὐτήν τή γενναϊόδωρη πράξη αὐθόρμητα, ἀλλά στό μυαλό του σκεφτόταν: "Αὐτό τό σῶμα μεταβάλλεται καί δέν εἶναι μόνιμο. Τό ἔχω ἀγαπήσει χωρίς νά σκεφθῶ ποτέ νά τό ἀπορρίψω. Τώρα ὁμως τό κάνω προσφορά σ'αὐτήν τήν τίγρη, γιά νά κερδίσω τή Φώτιση". Αὐτή ἡ σκέψη τοῦ πρίγκηπα Σάτβα δείχνει τήν πραγματική του ἀποφασιστικότητα νά φθάσει στή Φώτιση.

9. Ὑπάρχουν Τέσσερις Ἀπεριόριστες Καταστάσεις τοῦ Νοῦ, πού πρέπει νά ἐπιδιώκει κάθε ἀναζητητής τῆς Φώτισης: Εἶναι ἡ μεγάλη καρδιά, ἡ τρυφερότητα, ἡ χαρά καί ἡ ἡρεμία. Μπορεῖ κανεὶς νά ἀποβάλει τήν ἀπληστία μέ συμπόνια, τό θυμό μέ τήν τρυφερότητα, τή δυστυχία μέ τή χαρά. Καί μπορεῖ νά σταματήσει νά κάνει διακρίσεις ἀνάμεσα σέ ἐχθρούς καί φίλους, καλλιεργώντας τῆς ἡρεμία τοῦ νοῦ.

Ὁ Πρακτικός Δρόμος τῆς Ὁλοκλήρωσης

Ἡ μεγάλη καρδιά κάνει τούς ἀνθρώπους εὐτυχημένους καί ἱκανοποιημένους. Ἡ μεγάλη τρυφερότητα ἀποβάλλει ὅσα πράγματα δέν τούς κάνουν εὐτυχημένους κι' ἱκανοποιημένους. Εἶναι μεγάλη χαρά νά βλέπομε ὅλο τόν κόσμο εὐτυχημένο κι' ἱκανοποιημένο. Ὑπάρχει βαθειά γαλήνη ὅταν ὅλοι εἶναι εὐτυχημένοι καί ὅταν μπορεῖ κανεῖς νά ἔχει τά ἴδια συναισθήματα πρὸς ὅλους.

Μέ προσοχή μπορεῖ κανεῖς νά ἐπιδιώξει αὐτές τίς τέσσερις ἀπεριόριστες καταστάσεις τοῦ νοῦ καί νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἀπληστία, τό θυμό, τήν ὀδύνη καί τήν τάση γιά ἀγάπη ἢ μίσος. Ὅμως δέν εἶναι αὐτό κάτι τό εὐκόλο. Δυσκολεύεται κανεῖς νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τό κακό πνεῦμα ὅσο ἀπό ἓνα φύλακα σκύλο, ἐνῶ τό σωστό πνεῦμα χάνεται τόσο εὐκόλα ὅσο ἓνα ἐλάρι στό δάσος. Ἀκόμα, τό κακό πνεῦμα σβήνεται μέ τήν ἴδια δυσκολία πού σβήνονται τά γράμματα τά σκαλισμένα σέ πέτρα, ἐνῶ τό σωστό πνεῦμα χάνεται μέ τήν ἴδια εὐκολία πού χάνονται οἱ γραμμένες στό νερό λέξεις. Πραγματικά, τό πιό δύσκολο πρᾶγμα στή ζωή εἶναι τό νά ἀσκηθεῖ κανεῖς γιά νά φθάσει στή Φώτιση.

10. Κάποτε ζοῦσε ἓνας νέος πού τόν ἔλεγαν Σρόνα. Ἄνηκε σέ οἰκογένεια πλούσια, ἀλλά εἶχε εὐαίσθητη ὑγεία. Ἦθελε πολύ σοβαρά νά φθάσει στή Φώτιση κι' ἔγωγε μαθητής τοῦ Εὐλογημένου. Προσπάθησε τόσο πολύ ὥστε στό τέλος τά πόδια του ματώσαν.

Ὁ Εὐλογημένος τόν λυπήθηκε καί εἶπε: "Σρόνα παιδί μου, ἔχεις μελετήσει ποτέ ἄρπα στό σπίτι σου;" Ξέρεις ὅτι ἡ ἄρπα δέν μπορεῖ νά βγάλει ἤχους ἄν οἱ

χορδές της εἶναι πολύ τεντωμένες ἢ πολύ χαλαρές. Βγάξει ἤχους μόνο ὅταν οἱ χορδές εἶναι τόσο τεντωμένες ὅσο χρειάζεται.

“Ἡ ἄσκηση γιά τή Φώτιση, εἶναι σάν τό κούρδισμα τῶν χορδῶν τῆς ἄρπας. Δέν μπορείς νά φθάσεις στή Φώτιση ἂν οἱ χορδές τοῦ νοῦ εἶναι πολύ τεντωμένες ἢ πολύ χαλαρές. Πρέπει νά εἶσαι φρόνιμος καί νά φέρεσαι σοφά.”

Ὁ Σρόνα βρῆκε αὐτά τά λόγια πολύ ὠφέλιμα καί τελικά κέρδισε αὐτό πού ζητοῦσε.

11. Κάποτε ζοῦσε ἓνας πρίγκηπας πού χειριζόταν πολύ καλά πέντε ὄπλα. Μιά μέρα, καθῶς γύριζε ἀπό τήν προπόνηση, συνάντησε ἓνα τέρας πού τό δέρμα του ἦταν σκληρό σάν πανοπλία.

Τό τέρας προχώρησε κατά πάνω του, ἀλλά ὁ πρίγκηπας δέν πτοήθηκε. Τοῦ ἔρριξε ἓνα βέλος πού ἔπεσε ὁμως κατά γῆς, χωρίς νά τό πειράξει. Μετά ἔρριξε ἓνα δόρυ, πού πάλι δέν μπόρεσε νά διαπεράσει τό χοντρό δέρμα. Μετά πέταξε ἓνα ραβδί κι ἓνα δίσκο, ἀλλά πάλι ἀπέτυχε νά λαβώσει τό τέρας. Τελικά χρησιμοποίησε καί τό σπαθί του, ἀλλά ἐκεῖνο ἔσπασε. Ὁ πρίγκηπας ὄρμησε τότε στό τέρας μέ γροδιές καί μέ κλωτσιές, ἀλλά μάταια, γιατί ἐκεῖνο τόν ἄρπαξε στίς τεράστιες ἀρπάγες του καί τόν κράτησε σφιχτά. Μετά, ὁ πρίγκηπας προσπάθησε νά χρησιμοποιήσει τό κεφάλι του σάν ὄπλο, ἀλλά πάλι μάταια.

Τό τέρας εἶπε: “Εἶναι ἀνώφελο νά ἀντιστέκεσαι. Θά σέ φάω”. Ἀλλά ὁ πρίγκηπας ἀπήντησε: “Νομί-

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

ξεις ὅτι ἔχω χρησιμοποιοῦμαι ὅλα μου τὰ ὄπλα καὶ τώρα εἶμαι τελείως ἀδύναμος; Ὅμως ἔχω ἓνα ἀκόμα: "Ἄν μὲ φᾶς, θά σέ καταστρέψω μέσα ἀπὸ τὸ στομάχι σου".

Τὸ θάρρος τοῦ πρίγκηπα ἀνησούχησε τὸ τέρας καὶ ρώτησε: "Πῶς θά τὸ κάνεις αὐτό;" Κι' ὁ πρίγκηπας ἀπήντησε: "Μὲ τῆ δύναμη τῆς Ἀλήθειας".

Τότε τὸ τέρας τὸν ἄφησε καὶ τὸν ἰκέτεψε νὰ τοῦ διδάξει τὴν Ἀλήθεια.

Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ μύθου ἔχει σκοπὸ νὰ ἐνθαρρύνει τοὺς μαθητὲς νὰ μένουν ἀπτόητοι μπροστά σὲ ὅσες ἀτυχίες μπορεῖ νὰ τοὺς λάχουν.

12. Τόσο ἡ ἀνθαιρεσία ὅσο καὶ ἡ ξεδιαντροπία προσβάλλουν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλὰ ἡ συνειδητοποίηση τῶν κινδύνων πού συνυφαίνονται μὲ τὴν ἀτιμία καὶ τὴν ντροπὴ, προστατεύει τοὺς ἀνθρώπους. Σέβονται ἔτσι γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους, σέβονται τοὺς μεγαλυτέρους ἀδελφούς καὶ ἀδελφές, ὄντας πιά εὐαίσθητοι στὴν ἀτίμωση καὶ τῆ ντροπῆ. Ἀξίζει πραγματικά νὰ ἀποβάλλει κανεὶς τὴν αἰσθησὴ ὅτι ὁ ἑαυτὸς του εἶναι κάποι σπουδαῖο, ἐνῶ ταυτόχρονα νιώθει ντροπὴ γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἄλλων.

"Ἄν ἔχει κανεὶς ἓνα πνεῦμα ἱκανὸ νὰ μετανοεῖ, οἱ ἁμαρτίες του ἐξαφανίζονται. Ἄν ὅμως δὲν ἔχει, τότε οἱ ἁμαρτίες του συνεχίζονται καὶ τὸν καταδιώκουν γιὰ πάντα.

Μόνον αὐτὸς πού ἀκούει τὴν ἀληθινὴ διδασκαλία σωστά καὶ καταλαβαίνει τὸ νόημά της καὶ τὴ σχέση της μὲ τὸν καθένα, μπορεῖ νὰ τὴν δεχθεῖ καὶ νὰ τὴν

ἀξιοποιήσει. Ὅπως ἀπλῶς ἀκούει τὴν ἀληθινὴν διδασκαλία ἀλλὰ δὲν τὴν ἀφομοιώνει, δὲν τὰ βγάξει πέρα στὴν ἀναζήτησιν τῆς Φώτισης.

Πίστη, μετριοφροσύνη, ταπεινότητα, ζῆλος καὶ σοφία εἶναι οἱ μεγάλες πηγές δύναμης γι' αὐτὸν πού ἐπιδιώκει τὴ Φώτιση. Ἀπὸ αὐτές ἡ σοφία εἶναι ἡ μεγαλύτερη, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιπες δὲν ἀποτελοῦν παρά πτυχές τῆς σοφίας. Ἄν κάποιος κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσκήσεώς του ἀγαπᾷ τὰ ἐγκόσμια, ἀπολαμβάνει ἀσκοπες κουβέντες ἢ ἀποκοιμᾶται, θά βρεθεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ μονοπάτι τῆς Φώτισης.

13. Ἀσκούμενοι γιὰ τὴ Φώτιση, μερικοὶ μπορεῖ νὰ φθάσουν σὸ ποθητὸ ἀποτέλεσμα συντομώτερα ἀπὸ ἄλλους. Γι' αὐτό, δὲν θά πρέπει κανεὶς νὰ ἀπογοητεύεται βλέποντας τοὺς ἄλλους νὰ φωτίζονται πρὶν ἀπὸ τὸν ἴδιον.

Ὅταν κάποιος ἀσκεῖται στὴν τοξοβολία, δὲν περιμένει τὴ γρήγορη ἐπιτυχία. Ξέρει ὅτι ἂν ἀσκεῖται μὲ προσοχή, θά γίνεταί ὀλοένα καλύτερος. Ἐνα ποτάμι ξεκινᾷ σάν ρυάκι ἀλλὰ διαρκῶς μεγαλώνει μέχρις ὅτου χυθεῖ στὸν ὠκεανό.

Ὅπως σ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα, ἂν κάποιος ἀσκεῖται μὲ ὑπομονή καὶ ἐπιμονή, σίγουρα θά φωτισθεῖ.

Ὅπως ἐξηγήσαμε, ἂν κάποιος κρατάει τὰ μάτια ἀνοικτά, θά βλέπει τὴ διδασκαλία παντοῦ. Ἔτσι οἱ εὐκαιρίες πού θά τοῦ προσφέρονται γιὰ νὰ φωτισθεῖ, θά εἶναι ἀπεριόριστες.

Κάποιος ἔκαψε λιβάνι. Πρόσεξε ὅτι ἡ μυρωδιά

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὁλοκλήρωσης

οὔτε ἐρχόταν οὔτε ἔφευγε, οὔτε ἐμφανίζοταν, οὔτε ἐξαφανίζοταν. Αὐτό τό ἀσήμαντο περιστατικὸ τὸν ὀδήγησε στὴ Φώτιση.

Κάποιος πάτησε ἓνα ἀγκάθι. Ἐνίωσε δυνατὸ πόνου, μὰ τοῦ ἦρθε μιά σκέψη: ὅτι ὁ πόνος ἀντιπροσωπεύει μόνο μίαν ἀντίδραση τοῦ νοῦ. Αὐτὴν τὴ σκέψη ἀκολούθησε ἓνας βαθύτερος συλλογισμὸς: Ὅτι ὁ νοῦς μπορεῖ νὰ παραφερθεῖ ἂν κάποιος ἀποτύχει νὰ τὸν ἐλέγξει ἢ νὰ ἐξαγνισθεῖ ἂν ἀντίθετα ἐξασφαλίσει τὸν ἔλεγχον. Ἀπὸ αὐτὲς τίς σκέψεις, λίγο ἀργότερα, τοῦ ἦρθε ἡ Φώτιση.

Κάποιος ἦταν πολὺ φιλάργυρος. Μιά μέρα σκεφτόταν τό ἄπληστο πνεῦμα του, ὅταν τοῦ ἦρθε ἡ σκέψη ὅτι οἱ ἄπληστες σκέψεις δὲν εἶναι παρά ροκανίδια καὶ καυσόξυλα, πού ἡ σοφία μπορεῖ νὰ κάψει καὶ νὰ ἐξαφανίσει. Αὐτὴ ἡ σκέψη ἦταν ἡ ἀρχὴ τῆς Φώτισης του.

Ἐπάρχει ἓνα παλιὸ ρητό: "Νὰ διατηρεῖς τό νοῦ σου ἰσορροπημένο. Ἄν ὁ νοῦς εἶναι ἰσορροπημένος, ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἰσορροπημένος". Ἄς σκεφτοῦμε αὐτὰ τὰ λόγια. Κι ἄς ἀντιληφθοῦμε ὅτι ὅλες οἱ διακρίσεις στὸν κόσμον, δημιουργοῦνται ἀπὸ ἐκεῖνες τοῦ νοῦ. Μέσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ λόγια προβάλλει ἓνα μονοπάτι πού ὀδηγεῖ στὴ Φώτιση. Πραγματικά, οἱ δρόμοι πρὸς τὴ Φώτιση εἶναι ἀπεριόριστοι.

III

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

1. Ὅσοι βρίσκουν καταφύγιο στὰ τρία πετράδια, τό Βούδδα, τό Ντάρμα καὶ τὴ Σάνγκα — ὀνομάζονται μαθη-

τές τοῦ Βούδδα. Οἱ μαθητές αὐτοὶ προσέχουν τοὺς τέσσερις κανόνες γιὰ τὸν ἔλεγχο τοῦ νοῦ — δηλαδή τίς διδασκαλίες, τὴν πίστη, τὴν προσφορά καὶ τὴ σοφία.

Οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα ἀκολουθοῦν ἔμπρακτα τίς πέντε ἐντολές γιὰ τὴ συμπεριφορά τῶν ἀνθρώπων: νά μή σκοτώσουν, νά μή κλέβουν, νά μή μοιχεύονται, νά μή λένε ψέμματα καὶ νά μὴν καταναλίσκουν μεθυστικά ποτά ὅποιασδήποτε μορφῆς.

Οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα πιστεύουν στήν τέλεια σοφία Του. Προσπαθοῦν νά κρατιοῦνται μακριά ἀπὸ τὴν ἀπληστία καὶ τὸν ἐγωϊσμό καὶ νά κάνουν προσφορές. Καταλαβαίνουν τὸ νόμο αἰτίου-αἰτιατοῦ, γνωρίζουν γιὰ τὴν παροδικότητα τῆς ζωῆς καὶ συμμορφώνονται μέ τὸν κανόνα τῆς σοφίας.

Ἕνα δέντρο πού γέρνει πρὸς τὴν ἀνατολή, σίγουρα θά πέσει πρὸς τὴν ἀνατολή. Ἔτσι κι'αὐτοὶ πού ἀκοῦν τὴ διδασκαλία τοῦ Βούδδα καὶ διατηροῦν τὴν πίστη τους, σίγουρα θά γεννηθοῦν στήν Ἄγνη Του Χώρα.

2. Εἶπαμε δικαιολογημένα ὅσοι πιστεύουν στά τρία πετράδια, δηλαδή στό Βούδδα, τὸ Ντάρμα καὶ Σάνγκα, λέγονται μαθητές Του.

Ὁ Βούδδας εἶναι ἐκεῖνος πού πέτυχε τὴν τέλεια Φώτιση καὶ χρησιμοποίησε τὸ κατόρθωμά Του αὐτὸ γιὰ νά χειραφετήσῃ καὶ νά εὐλογῆσῃ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ Ντάρμα εἶναι ἡ ἀλήθεια, τὸ πνεῦμα τῆς Φώτισης καὶ ἡ διδασκαλία πού τὴν ἐξηγεῖ. Ἡ Σάνγκα

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

εἶναι ἡ τέλεια ἀδελφότητα αὐτῶν πού πιστεύουν στό Βούδδα καί τό Ντάρμα.

Μιλάμε γιά τή Βουδδικότητα, τό Ντάρμα καί τήν Ἀδελφότητα σάν νά εἶναι πράγματα διαφορετικά. Στήν πραγματικότητα ὅμως εἶναι μόνο ἓνα. Ὁ Βούδδας ἐκδηλώνεται μέ τό Ντάρμα καί γίνεται ἀντιληπτός ἀπό τήν Ἀδελφότητα. Ἄρα τό νά πιστεύεις στό Ντάρμα καί τό νά ἀγαπᾷς τήν Ἀδελφότητα σημαίνει ὅτι πιστεύεις στό Βούδδα, πράγμα πού μέ τή σειρά του σημαίνει ὅτι πιστεύεις στό Ντάρμα καί ἀγαπᾷς τήν Ἀδελφότητα.

Οἱ ἄνθρωποι λοιπόν χειραφετοῦνται καί φωτίζονται ἔχοντας ἀπλῶς πίστη στό Βούδδα. Ὁ Βούδδας εἶναι τέλεια φωτισμένος καί ἀγαπᾷ τόν καθένα σάν νά ἦταν μοναχοπαίδι του. Ἔτσι, ὅταν κάποιος θεωρεῖ τό Βούδδα γονιό του, ταυτίζεται μ'Αὐτόν καί φωτίζεται.

Ὅσοι βλέπουν τό Βούδδα ἔτσι θά ἐνδυναμωθοῦν ἀπό τή σοφία Του καί δεχθοῦν τή Χάρη Του.

3. Τίποτα στόν κόσμο δέν φέρνει μεγαλύτερα ωφέλη ἀπό τό νά πιστεύεις στό Βούδδα. Τό νά ἀκοῦς καί μόνο τό ὄνομά Του, τό νά πιστεύεις σ'αὐτό καί τό νά ικανοποιεῖσαι στιγμαῖα ἔστω πού τ'ἀκουσες εἶναι χρήσιμο.

Πρέπει ἄρα νά ικανοποιεῖται κανεῖς ἀναζητώντας τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα καί ὄχι τήν πυρκαγιά πού καίει τόν κόσμο.

Εἶκαι δύσκολο νά συναντήσομε ἕνα δάσκαλο ἱκανό νά ἐξηγήσει τό Ντάρμα. Εἶναι ἀκόμα πῶ δύσκολο νά γνωρίσομε ἕνα Βούδδα. Τό δυσκολώτερο ὅμως εἶναι νά πιστέψομε στή διδασκαλία Του.

Ἄφου ὅμως γνωρίσαμε τό Βούδδα πού τόσο δύσκολα γνωρίζεται καί ἐξηγήσαμε αὐτά τά δυσνόητα πράγματα, πρέπει νά ἀγαλλιάσομε καί νά πιστέψομε, ἔχοντας ἐμπιστοσύνη σ'Αυτόν.

4. Στό μακρú ταξίδι τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἡ πίστη εἶναι ὁ καλύτερος σύντροφος, ἡ μεγαλύτερη ἀνάπαυλα τοῦ ταξιδιοῦ, ἡ καλύτερη περιουσία.

Ἡ πίστη εἶναι τό χέρι πού δέχεται τό Ντάρμα καί ὅλες τίς ἀρετές. Ἡ πίστη εἶναι ἡ φωτιά πού κατακαίει ὅλες τίς ἀκαθαρσίες τῶν ἐγκόσμιων πόθων, μᾶς ἀφαιρεῖ τό βάρος τοῦ φορτίου καί γίνεται ὁδηγός τοῦ δρόμου μας.

Ἡ πίστη μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπό τήν ἀπληστία, τό φόβο καί τήν περηφάνεια. Διδάσκει τήν εὐγένεια καί κερδίζει τό σεβασμό. Ἀπελευθερώνει ἀπό τά δεσμά τῶν περιστάσεων. Δίνει κουράγιο γιά νά ἀντιμετωπισθοῦν οἱ δυσκολίες. Δίνει τή δύναμη γιά νά ἀποφευχθοῦν οἱ πειρασμοί. Ἡ πίστη προσφέρει τή δυνατότητα νά κρατήσομε τίς πράξεις μας φωτεινές καί ἀγνές, πλουτίζοντας τό νοῦ μέ σοφία.

Ἄ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

Ἡ πίστις ἐνθαρρύνει ὅταν ὁ δρόμος εἶναι μακρὸς καὶ κοπιαστικὸς. Μᾶς ὁδηγεῖ στὴ Φώτιση.

Ἡ πίστις μᾶς κάνει νὰ νιώθουμε ὅτι ὁ Βούδδας εἶναι κοντὰ μας καὶ μᾶς φέρνει στὸ σημεῖο ὅπου τὸ χέρι Του μᾶς στηρίζει. Ἡ πίστις μεγαλώνει τὸ σκληρὸ κι' ἐγώϊστικὸ νοῦ βάζοντας στὴ θέση του ἓνα νοῦ φιλικό, γεμᾶτο κατανόηση καὶ συμπάθεια.

5. Ὅσοι πιστεύουν ἔχουν τὴ σοφία νὰ ἀναγνωρίζουν τὴ διδασκαλία τοῦ Βούδδα σὲ ὅ,τι ἀκοῦν. Ὅσοι πιστεύουν ἔχουν τὴ σοφία νὰ βλέπουν ὅτι τὰ πάντα εἶναι προῖον αἰτίων καὶ συνθηκῶν. Ἡ πίστις τοὺς δίνει τὴ χάρις νὰ δέχονται τὰ πάντα ὑπομονετικά, καὶ τὴ δύναμη νὰ ὑποτάσσονται ἀρμονικά σ'αὐτά.

Ἡ πίστις τοὺς δίνει τὴ σοφία νὰ ἀναγνωρίζουν τὴν παροδικότητα τῆς ζωῆς καὶ τὴ χάρις νὰ μὴν ἐκπλήσσονται ἢ δυσανασχετοῦν μέ ὅ,τι τοὺς συμβαίνει κατὰ τὴν ἐξέλιξή της — γνωρίζοντας ὅτι ὅσο κι' ἂν ἀλλάξουν οἱ συνθῆκες ἢ τὰ φαινόμενα, ἡ ἐν βυθῶ πραγματικότητα παραμένει ἀναλλοίωτη.

Ἡ πίστις ἔχει τρεῖς σημαντικὲς πλευρὲς: (1) ταπεινὴ καὶ ὑπομονετικὴ αὐτὸ-αποδοκιμασία· (2) χαρμόσυνο καὶ εὐλικρυντὴ σεβασμὸ γιὰ τίς ἀρετὲς τῶν ἄλλων καὶ (3) εὐγνώμων παραδοχὴ τῆς ἐμφάνισης τοῦ Βούδδα.

Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ καλλιεργοῦν αὐτὲς τίς πλευρὲς τίς πίστεως. Πρέπει νὰ εἶναι εὐαίσθητοι στίς

ἀποτυχίες καί τίς κακές τους πράξεις. Πρέπει νά ντρέπονται γιάυτες καί νά τίς παραδέχονται. Πρέπει μέ ζῆλο νά ἀναγνωρίζουν τά καλά στοιχεῖα καί τίς καλές πράξεις τῶν ἄλλων καί νά τοὺς ἐπαινοῦν. Πρέπει νά τοὺς γίνει δεύτερη φύση ἢ ἐπιθυμία νά ἐνεργοῦν καί νά ἀγαποῦν ὅπως ὁ Βούδδας.

Τό πνεῦμα τῆς πίστης εἶναι τό πνεῦμα τῆς εἰλικρινείας. Εἶναι ἓνα πνεῦμα βαθύ, ἓνα πνεῦμα πού κάνει τόν ἄνθρωπο νά χαίρεται πραγματικά πού ὀδηγεῖται στήν Ἄγνή Χώρα ἀπό τή δύναμη τοῦ Βούδδα.

Ἔτσι ὁ Βούδδας χαρίζει μιά δύναμη ἐνισχυτική τῆς πίστης, πού ὀδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους στήν Ἄγνή Χώρα — μιά δύναμη πού τοὺς ἐξαγνίζει, μιά δύναμη πού τοὺς προστατεύει ἀπό τήν πλάνη. Ἀκόμα κι' ἂν ἔχουν πίστη μόνο γιά μιά στιγμή, ὅταν ἀκοῦν τό ὄνομα Του νά ἐπαιεῖται σ' ὅλον τόν κόσμο, ὀδηγοῦνται στήν Ἄγνή Του Χώρα.

6. Ἡ πίστη δέν εἶναι κάτι πού προστίθεται στόν ἐγκόσμιο νοῦ. Εἶναι ἡ ἐκδήλωση τῆς ιδέας τῆς Βουδδικῆς του φύσης. Ὅποιος καταλαβαίνει τό Βούδδα εἶναι καί ὁ ἴδιος Βούδδας. Ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτόν ἔχει ἤδη γίνει Αὐτός.

Ὅμως εἶναι δύσκολο νά ξεσκεπάσομε (καί νά ξαναβροῦμε) τή Βουδδική μας φύση. Εἶναι δύσκολο νά διατηρήσομε τό πνεῦμα ἀγνό, ὅταν διαρκῶς ἔρχονται καί φεύγουν ἡ ἀπληστία, ὁ θυμός, τό πάθος τῆς ἐγκοσμίουτητας. Καί ὅμως ἡ πίστη μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά τό πετύχομε αὐτό.

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

Σέ ἓνα δάσος ὅπου φυτρώνουν τὰ δηλητηριώδη δέντρα Ἐράντα, μποροῦν νά φυτρώσουνμόνο τὰ Ἐράντα ἀλλά ὄχι τὰ εὐωδιαστά Καντάνα. Εἶναι λοιπόν θαῦμα ἂν κάποιω Καντάνα φυτρώσει σ' ἓνα δάσος μέ Ἐράντα. Κατά τόν ἴδιω τρόπο εἶναι θαῦμα πού ἡ πίστη στό Βούδδα φυτρώνει στήν καρδιά τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού ἡ πίστη στό Βούδδα λέγεται "πίστη χωρίς ρίζες". Δηλαδή, δέν ἔχει ρίζες στόν ἀνθρώπινο νοῦ. Τίς ἔχει στό συμπονετικό πνεῦμα τῆς Βουδδικότητας.

7. Ἡ πίστη εἶναι λοιπόν ἀποδοτική καί ἱερή. Ὅμως ἡ πίστη δύσκολα ἀφυπνίζεται σέ ἓνα πνεῦμα νωχελικό. Συγκεκριμένα ὑπάρχουν πέντε ἀμφιβολίες πού παραμονεύουν μέσα στίς σκιές τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καί προσπαθοῦν νά ἀποθαρρύνουν τήν ἐνεργοποίησή της.

Πρῶτα ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τή σοφία τοῦ Βούδδα. Δεύτερον, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τή διδασκαλία Του. Τρίτον, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τό πρόσωπο πού μεταδίδει αὐτήν τή διδασκαλία. Τέταρτο, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία ἂν οἱ μέθοδοι πού προτείνονται γιά νά ἀκολουθήσει κανεῖς τῆς Εὐγενῆ Ἀτραπό, εἶναι καταλληλες. Πέμπτον, ὑπάρχει μιά κατηγορία ἀνθρώπων, πού ἐξ αἰτίας τοῦ ἀλαζωνικοῦ καί ἀνυπόμονου χαρακτήρα τους, ἀμφισβητοῦν τήν εἰλικρίνεια ὄλων ἐκείνων πού καταλαβαίνουν κι' ἀκολουθοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Πραγματικά, δέν ὑπάρχει τίποτα χειρότερο ἀπὸ τὴν ἀμφιβολία. Ἡ ἀμφιβολία διχάζει τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἓνα δηλητηριώδες ποῦ ἐνοχλεῖ φιλία καὶ σπάει τίς εὐχάριστες σχέσεις. Εἶναι ἓνα ἀγκάθι ποῦ ἐνοχλεῖ καὶ πονάει. Εἶναι ἓνα σπαθὶ ποῦ σκοτώνει.

Ἡ πίστη ἐμφυτεύθηκε στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ παλιά χάρη στὴ μεγάλη καρδιά τοῦ Βούδδα. Ὅποιος ἐμφορεῖται ἀπὸ πίστη πρέπει νὰ τὸ καταλάβει αὐτὸ καὶ νὰ εὐγνωμονεῖ σχετικά τὸ Βούδδα.

Δέν πρέπει νὰ ξεχνάει κανεὶς ὅτι τὸ γεγονός τῆς πίστεως του δέν ὀφείλεται στὴ δική του καρδιά, ἀλλὰ σὲ ἐκείνην τοῦ Βούδδα, ποῦ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρὸ πρόβαλε τὸ ἀγνὸ φῶς τῆς πίστεως διαλύοντας ἔτσι τὴν ἀγνοια τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς ποῦ πιστεύει σήμερα ἔχει κληρονομήσει αὐτὸ τὸ φωτεινὸ πνεῦμα.

Ἀκόμα καὶ ζώντας μιά ζωὴ συνηθισμένη, ἔχει κάποιος τὴ δυνατότητα νὰ γεννηθεῖ στὴν Ἄγνη Χώρα, γιατί μπορεῖ νὰ ἀφυπνισθεῖ ἡ πίστη του χάρη στὴ μεγάλη καρδιά τοῦ Βούδδα.

Εἶναι πραγματικά δύσκολο νὰ γεννηθοῦμε σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Εἶναι δύσκολο νὰ ἀκούσομε τὸ Ντάρμα. Εἶναι ἀκόμα πῶς δύσκολο νὰ πιστέψομε. Γι' αὐτὸ πρέπει ὅλοι μας νὰ κάνομε ὅ,τι μπορούμε γιὰ νὰ ἐνημερωθοῦμε πάνω στὴ διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

IV

ΙΕΡΑ ΓΝΩΜΙΚΑ

1. "Μέ κακομεταχειρίσθηκε, μέ κοροΐδεψε, μέ χτύπησε". Ἔτσι σκέφτεται κανεὶς καὶ ὅσο τὸ ἐπιτρέπει αὐτό, ὁ θυμὸς του διαρκεῖ.

Ὁ θυμὸς δέν θά ἐξαφανισθεῖ ποτέ ὅσο ὑπάρχει ἔδαφος στό πνεῦμα γιά σκέψεις μνησικακίας. Ὁ θυμὸς θά ἐξαφανισθεῖ ἀμέσως, μόλις ξεχασθοῦν οἱ σκέψεις τῆς μνησικακίας.

"Ἄν ἡ σκεπή ἑνός σπιτιοῦ δέν κατασκευασθεῖ ἢ ἐπισκευασθεῖ καλά, ἡ βροχή θά στάξει μέσα στό σπίτι. Μέ τόν ἴδιον τρόπο ἡ ἀπληστία εἰσχωρεῖ στό πνεῦμα πού δέν ἔχει ἀσκηθεῖ σωστά ἢ πού δέν ἐλέγχεται.

Ἡ τεμπελιά εἶναι ἓνας σύντομος δρόμος πρὸς τὸ θάνατο, ἐνῶ ἡ ἐργατικότητα εἶναι τρόπος ζωῆς. Οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι εἶναι τεμπέληδες, οἱ φρόνιμοι ἐργατικοί.

Ὁ ὄπλουργός προσπαθεῖ νά φτιάξει τὰ βέλη του ἴσια. Ἔτσι καὶ ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος προσπαθεῖ νά διατηρήσει τὸ νοῦ του καθάριο.

Ἐνας νοῦς κλονισμένος εἶναι πάντα ἐνεργός. Γυρίζει πέρα-δῶθε καὶ δύσκολα ἐλέγχεται. Ἀντίθετα, ὁ γαλήνιος νοῦς εἶναι πάντα ἀνενεργός. Μένει ἀμετακίνητος. Συμφέρει ἄρα νά θέτομε τὸ νοῦ μας ὑπὸ ἔλεγχου.

Τὸ ἴδιον τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι κάποιος ἐχθρὸς ἀντίπαλός του τὸν δελεάζει στό νά κάνει πράξεις κακές.

Ὅπως προστατεύεται ἀπό τήν ἀπληστία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία, ἀπολαμβάνει πραγματική καί μακρόχρονη γαλήνη.

2. Τό νά λές ὁμορφες κουβέντες χωρίς νά τίς ὑλοποιεῖς εἶναι σάν νά προσφέρεις ἕνα ὁμορφο ἄνθος χωρίς ἄρωμα.

Τό ἄρωμα ἐνός ἄνθους δέν μπορεῖ νά ἀπλωθεῖ σέ κατεύθυνση ἀντίθετη πρὸς τόν ἄνεμο. Ὅμως ἡ ἀρετή τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου ἀπλώνεται ἀκόμη κι' ἐνάντια στόν ἄνεμο, πρὸς ὅλον τόν κόσμο.

Ἡ νύκτα μοιάζει ἀτελείωτη σέ κάποιον πού ξεγρυπνᾷ. Τό ταξίδι μοιάζει μακρό σέ ἕνα ταξιδιώτη κουρασμένο. Ἔτσι κι' ὁ χρόνος τῆς πλάνης καί τῆς δυστυχίας: Μοιάζει μακρός σέ ὅποιον δέν γνωρίζει τή σωστή διδασκαλία.

Καλά εἶναι νά ταξιδεύει κανεῖς μέ κάποιον πού ἔχει ἕνα νοῦ ἀντίστοιχο ἢ καλύτερο ἀπό τό δικό του, Καί βέβαια εἶναι προτιμώτερο νά ταξιδεύει μόνος του, παρά μέ κάποιον συνταξιδιώτη ἀνόητο.

Ὁ ἀνείλικρῆς καί κακός φίλος εἶναι πῶ ἐπικίνδυνος ἀπό τό ἄγριο θηρίο. Αὐτό μπορεῖ νά τραυματίσει τό σῶμα, ὅμως ὁ κακός φίλος θά τραυματίσει τό πνεῦμα.

Ὅσο κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἐλέγξει τό νοῦ του, πῶς μπορεῖ νά ἀντλήσει ἱκανοποίηση ἀπό σκέψεις

‘Ο Πρακτικός Δρόμος τῆς ‘Ολοκλήρωσης

ὅπως: "Αὐτός εἶναι γιός μου" ἢ "Αὐτός εἶναι ὁ θησαυρός μου"; ‘Ο ἀνόητος ἄνθρωπος ὑποφέρει ἀπό τίς σκέψεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους.

Τό νά εἶναι ἀνόητος καί νά τό ἀναγνωρίζεις εἶναι καλύτερο ἀπό τό νά εἶσαι ἀνόητος καί νά φαντάζεσαι ὅτι εἶσαι σοφός.

"Ἐνα κουτάλι δέν καταλαβαίνει τή γεύση τοῦ φαγητοῦ πού μεταφέρει. "Ἔτσι καί ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά καταλάβει τή σοφία τοῦ σοφοῦ — ἀκόμα καί ἂν σχετίζεται στενά μαζί του.

Τό φρέσκο γάλα συχνά ἀργεῖ νά γίνει τυρί. "Ἔτσι καί οἱ ἁμαρτωλές πράξεις δέν φέρνουν (πάντα) ἄμεσο ἀποτέλεσμα. Μοιάζουν περισσότερο μέ κάρβουνα κρυμμένα στή στάχτη πού ἐξακολουθοῦν νά σιγοκαῖνε — μέχρις ὅτου ἀνάψουν μεγάλη φωτιά.

‘Ανόητος εἶναι ὅποιος ἐπιτρέπει στίς ἐπιθυμίες γιά προνόμια, ἄνοδο, κέρδη ἢ τιμές νά τόν κυριεύουν. Οἱ ἐπιθυμίες αὐτές δέν θά τοῦ ἐξασφαλίσουν ποτέ τήν εὐτυχία. Μόνο τή δυστυχία.

Τόν καλό φίλο πού μᾶς δείχνει τά λάθη ἢ τίς ἀτέλειές μας καί χτυπάει τό κακό, πρέπει νά τόν σεβόμαστε σάν νά μᾶς ἀποκαλύπτει τό μυστικό κάποιου κρυμμένου θησαυροῦ.

3. ‘Οποῖος εὐχαριστιέται ὅταν δέχεται καλές συμβουλές κοιμᾶται ἤσυχια, γιατί ἔτσι ὁ νοῦς του ἐξαγνίζεται.

‘Ο μαραγκός προσπαθεῖ νά πλανίσει τό δοκάρι ἴσιω. ‘Ο ὄπλουργός φτιάχνει βέλη καλοζυγιασμένα.

Αὐτός πού ἀνοίγει ἀρδευτικό χαντάκι θέλει νά κάνει τό νερό νά κυλάει ὀμαλά. Ἔτσι καί ὁ σοφός ἀνθρώπος: Προσπαθεῖ νά ἐλέγχει τό νοῦ του — γιά νά λειτουργεῖ αὐτός ὀμαλά καί ἀληθινά.

Ὁ μέγας βράχος δέν ἐνοχλεῖται ἀπό τόν ἄνεμο. Ὁ νοῦς τοῦ σοφοῦ δέν ἐπηρεάζεται οὔτε ἀπό τίς τιμές οὔτε ἀπό τήν κακομεταχείριση.

Τό νά κατακτήσουμε τόν ἑαυτό μας εἶναι μεγαλύτερη νίκη ἀπό τό νά πιάσουμε χιλιάδες αἰχμαλώτους σέ μιά μάχη.

Τό νά ζήσουμε μιά μόνο μέρα καί νά ἀκούσουμε μιά καλή διδασκαλία εἶναι καλύτερο ἀπό τό νά ζήσουμε ἑκατό χρόνια χωρίς ποτέ νά γνωρίσουμε ἔστω μιά.

Ὅσοι σέβονται τόν ἑαυτό τους, πρέπει νά προσέχουν συνέχεια ὥστε νά μὴν πέσουν σέ κακές ἐπιθυμίες. Μιά φορά τοῦλάχιστον στή ζωή τους πρέπει νά πιστεύσουν — εἴτε στά νιάτα τους, εἴτε στήν ὠριμότητά τους εἴτε ἀκόμα στά γηρατεία τους.

Ὁ κόσμος καίγεται συνέχεια ἀπό τίς φωτιές τῆς ἀπληστίας, τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἀγνοίας. Πρέπει κανεῖς νά ξεφεύγει ἀπό τέτοιους κινδύνους, ὅσο τό δυνατό γρηγορώτερα.

Ὁ κόσμος εἶναι σάν μιά φουσαλίδα, εἶναι σάν τόν ἀραχνοῦφαντο ἰστό τῆς ἀράχνης, εἶναι σάν τό λεκέ σ'ἕνα λερωμένο βάζο. Πρέπει κανεῖς νά προστατεύει συνέχεια τήν ἀγνότητα τοῦ νοῦ του.

Ἄ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

4. Νά ἀποφεύγομε κάθε κακό, νά ἀναζητοῦμε τό καλό, νά διατηροῦμε τό νοῦ ἀγνό: αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα.

Ἡ καρτερία εἶναι μιά ἀπό τίς πῶ δύσκολες ἀρετές, ἀλλά ἡ τελική νίκη ἐπιστέφει αὐτόν πού ξέρει νά ὑπομένει.

Πρέπει κανεῖς νά ἀπαλλάσσειται ἀπό τή μνησικακία ὅταν τή νιώθει. Πρέπει νά ἀπαλλάσσειται ἀπό τή θλίψη ὅταν αὐτή τόν τριγυρίζει. Πρέπει νά κάνει πέρα τήν ἀπληστία ὅταν ἐκείνη τόν κυριεύει. Γιά νά ζήσει κανεῖς ἕνα βίον ἀγνό πρέπει νά μὴ θεωρεῖ τίποτα δικό του — ἔστω καί ἂν ἔχει τά πάντα.

Τό νά εἶσαι ὑγιῆς ἀντιπροσωπεύει μεγάλο πλεονέκτημα. Τό νά εἶσαι εὐτυχισμένος μέ ὅσα ἔχεις εἶναι πῶ σημαντικό ἀπό τό νά διαθέτεις μεγάλο πλοῦτο. Τό νά βασιζονται σέ σένα εἶναι τό πῶ ἀληθινὸ σημάδι φιλίας. Τό νά φθάσεις στή Φώτιση συνιστᾷ τή μεγαλύτερη εὐτυχία.

Ὅταν κάποιος νιώθει ἀποστροφή γιά τό κακό, ὅταν νιώθει γαλήνιος, ὅταν ἀντλεῖ ἱκανοποίηση ἀπό τήν ἀκρόαση μιῆς καλῆς διδασκαλίας, ὅταν νιώθει αὐτά τά συναισθήματα καί τά ἐκτιμᾷ, τότε ἔχει γλυτώσει ἀπό τό φόβο.

Δέν πρέπει νά δενόμαστε μέ τά πράγματα πού μᾶς ἀρέσουν, οὔτε νά νιώθουμε ἀποστροφή γιά τά πράγματα πού δέν μᾶς ἀρέσουν. Ἡ θλίψη, ὁ φόβος καί οἱ δεσμεύσεις προκύπτουν ἀπό τίς συμπάθειες καί τίς ἀντιπάθειές μας.

5. Ἡ σκουριά ἐμφανίζεται πάνω στό σίδηρο καί τό καταστρέφει. Ἔτσι καί τό κακό θεριεύει μέσα στό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί τόν καταστρέφει.

Ἐνα γραφτό πού δέν διαβάζεται μέ εἰλικρίνεια σύντομα σκεπάζεται ἀπό σκόνη. Ἐνα σπίτι πού δέν ἐπισκευάζεται ὅταν χρειάζεται καταρρέει. Ἔτσι κι ὁ τεμπέλης δέν ἀργεῖ νά μολυνθεῖ.

Οἱ κακές πράξεις μολύνουν τόν ἄνθρωπο Ἡ τοιγκουινιά μολύνει τήν προσφρά. Ἔτσι οἱ κακές πράξεις μολύνουν ὄχι μόνο αὐτήν τή ζωή, μά τίς ἐπόμενες.

Ἄλλά ἡ μόλυνση, πού πρέπει νά φοβᾶται κανεῖς περισσότερο, εἶναι ἡ μόλυνση τῆς ἄγνοιας. Ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐλπίζει ὅτι θά ἐξαγνίσει σῶμα ἢ πνεῦμα πρὶν ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἄγνοια.

Εἶναι εὐκόλο νά γλυστρίσει κανεῖς στήν ξεδιαντροπιά, νά γίνεи θρασὺς καί τολμηρὸς σάν τό κοράκι, νά πληγῶνει τούς ἄλλους ἀμετανόητος.

Εἶναι δύσκολο νά νιώσεις ταπεινός, νά γνωρίσεις σεβασμό καί τιμῆ, νά ἀπαλλαγεῖς ἀπό ὅλες τίς προσκολλησεις, νά διατηρηθεῖς ἀγνός στή σκέψη καί τήν πράξη καί νά γίνεις ἄνθρωπος σοφός.

Εἶναι εὐκόλο νά δεῖξεις στοὺς ἄλλους τὰ λάθη τους, ὅμως εἶναι δύσκολο νά παραδεχθεῖς τὰ δικά σου. Διαδίδει κανεῖς εὐκόλα τίς ἀμαρτίες τῶν ἄλλων χωρίς νά σκέπτεται, ὅμως κρύβει τίς δικές του ὅπως ὁ τζογαδόρος πού κρύβει τὰ λαθραῖα ζάρια του.

Ὁ Πρακτικός Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

Ὁ οὐρανός δέν διατηρεῖ τὰ ἔχνη ἀπό τό πέρασμα τῶν πουλιῶν, τοῦ καπνοῦ ἢ τῆς θύελλας. Μιά κακή διδασκαλία δέν ἀναδίδει φῶς. Τίποτε σ'αὐτόν τόν κόσμο δέν εἶναι σταθερό. Ὁ φωτισμένος νοῦς μένει πάντα ἀτάραχος.

6. Ὅπως ὁ ἱππότης φυλάει τήν πύλη τοῦ κάστρου, ἔτσι πρέπει κανεῖς νά φυλάει τό νοῦ ἀπό κινδύνους ἔξω καί μέσα. Δέν πρέπει νά παραμελεῖ τό ἔργο τοῦτο οὔτε λεπτό.

Εἴμαστε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ μας, εἴμαστε ἡ ὄαση τῆς σωτηρίας. Πρέπει λοιπόν πάνω ἀπ' ὅλα νά ἐλέγχομε τό νοῦ μας.

Τό πρῶτο βῆμα πρὸς τή λύτρωση ἀπό τὰ δεσμὰ τῶν ἐγκοσμίων εἶναι νά ἐλέγχομε τό νοῦ μας, νά σταματοῦμε τίς μάταιες κουβέντες καί νά ζυγίζομε τὰ πάντα.

Ὁ ἥλιος δίνει φῶς στή μέρα, τό φεγγάρι κάνει τή νύχτα ὁμορφή, ἡ πειθαρχία ἐνισχύει τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ στρατιώτη. Ἔτσι καί ὁ ἡρεμος διαλογισμός: Κάνει αὐτόν πού ἀποζητᾷ τή Φώτιση νά ξεχωρίζει.

Ὅποιος εἶναι ἀνίκανος νά φυλάγεται ἀπό τίς πέντε αἰσθήσεις του καί δελεάζεται ἀπό τό περιβάλλον δέν εἶναι σέ θέση νά ἀσκηθεῖ γιά τή Φώτιση. Ὅποιος ἀντίθετα φυλάει σταθερά τίς πύλες τῶν πέντε αἰσθήσεων καί διατηρεῖ τό νοῦ Του ὑπό ἔλεγχο, μπορεῖ νά ἀσκηθεῖ μέ ἐπιτυχία γιά τό σκοπό αὐτό.

7. Ὅποιος παρασύρεται ἀπὸ τὶς συμπάθειες καὶ τὶς ἀντιπάθειές του, δέν μπορεῖ νὰ ἐκτιμῆσει σωστά τὴ σημασία τῶν περιστάσεων καὶ τείνει νὰ καταβάλλεται ἀπὸ αὐτές. Ὅποιος, ἀντίθετα, δέν ἔχει προσκολλήσεις, ἐκτιμᾷ σωστά τὶς περιστάσεις καὶ ὅλα τοῦ φαίνονται καωούργια καὶ σημαντικά.

Ἡ εὐτυχία ἀκολουθεῖ τὴ θλίψη, ἡ θλίψη ἀκολουθεῖ τὴν εὐτυχία, ἀλλὰ ὅταν κανεὶς δέν κάνει πιά διάκριση ἀνάμεσα στὰ δύο ἢ ἀνάμεσα σέ μιά πράξη καλὴ καὶ μιά κακὴ, εἶναι σέ θέση νὰ καταλάβει τὴν ἔννοια τῆς ἐλευθερίας.

Τὸ νὰ ἀνησυχεῖς γιὰ τὸ μέλλον ἢ νὰ λυπᾶσαι γιὰ τὸ παρελθόν μοιάζει μὲ τὰ καλάμια πού κόβονται καὶ μαραίνονται.

Τὸ μυστικὸ τῆς ὑγείας τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος δέν εἶναι νὰ θρηνεῖς γιὰ τὸ παρελθόν, νὰ ἀνησυχεῖς γιὰ τὸ μέλλον ἢ νὰ προβλέπεις δυσκολίες γιὰ τὸ παρόν. Εἶναι νὰ ζεῖς στὸ τώρα — σοφά καὶ σοβαρά.

Δέν πρέπει νὰ μένομε στὸ παρελθόν ἢ νὰ κάνομε ὄνειρα γιὰ τὸ μέλλον. Ἄς συγκεντρῶνομε τὸ νοῦ μας μόνο στὸ παρόν.

Ἀξίζει νὰ ἐκτελοῦμε τὸ καθήκον μας τώρα καὶ μὲ ἐπιτυχία. Δέν πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγομε ἢ νὰ τὸ ἀναβάλομε μέχρι αὔριο. Ἐνεργῶντας τώρα μποροῦμε νὰ περάσομε μιά μέρα εὐχάριστη.

Ὁ Πρακτικὸς Δρόμος τῆς Ὀλοκλήρωσης

Ἡ σοφία εἶναι ὁ καλύτερος ὁδηγὸς καὶ ἡ πίστη ὁ καλύτερος σύντροφος. Πρέπει νὰ προσπαθοῦμε νὰ ξεφυγόμε ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς δυστυχίας καὶ νὰ ἀναζητήσομε τὸ φῶς τῆς Φώτισης.

Ἄν σῶμα καὶ νοῦς βρίσκονται ὑπὸ ἔλεγχου θὰ ὑπάρξουν ἀποδείξεις γι'αὐτὸ μέ τῆ μορφῆ ἐνάρετων πράξεων. Ἀποτελεῖ τοῦτο καθῆκον ἱερό. Ἡ πίστη θὰ εἶναι τότε ἡ περιοσίᾳ μας, ἡ εἰλικρίνεια θὰ δώσει στή ζωὴ μας γεύση γλυκεῖα καὶ ἡ ἐπισώρευση τῶν ἀρετῶν θὰ γίνῃ ἱερός μας κανόνας.

Στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς, ἡ πίστη εἶναι τροφή, οἱ ἐνάρετες πράξεις καταφύγιο, ἡ σοφία φῶς τῆς ἡμέρας καὶ ἡ σωφροσύνη προστασίᾳ τῆς νύχτας. Ἄν κάποιος διάγει βίον ἀγνό, τίποτα δέν μπορεῖ νὰ τὸν καταστρέψῃ. Ἄν ἔχει ἀποβάλῃ τὴν ἀπληστίᾳ, τίποτα δέν μπορεῖ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθερίᾳ του.

Πρέπει κανεὶς νὰ ξεχνάει τὸν ἑαυτὸ του γιὰ τὸ καλὸ τῆς οἰκογένειας. Πρέπει νὰ ξεχνάει τὴν οἰκογένεια γιὰ τὸ καλὸ τοῦ χωριοῦ. Πρέπει νὰ ξεχνάει τὸ χωριὸ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου. Καὶ πρέπει νὰ ξεχνάει τὸ σῦμπαν γιὰ νὰ πετύχει τὴ Φώτιση.

Τὰ πάντα μεταβάλλονται, τὰ πάντα ἐμφανίζονται κι'ἐξαφανίζονται. Δέν ὑπάρχει μακαριότητα — ὥσπου νὰ ξεπεράσῃ κανεὶς τὴν ἀγωνία ἀπὸ τὴν προσκόλλησιν στὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο.